

MAGYAR LAP

* 4 Lei

Tarza postali pláti
obárlí Dir. Gen.

T. „Otthon“ Irók és Hírl.
HUNGARIA VII. Farsóhet-körut 9

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 190 (1336) szám. * Vasárnap, 1936 augusztus 23

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

A spanyol partokról a vörös csapatok ismét rátüzeltek egy német hajóra

A „Kamerun“ ügye miatt mindjobban elmérgesedik a hangulat. — Az olasz hadügyminiszter szintén fenntartásokkal válaszolt a semlegességi javaslatra

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* hundayei jelentés szerint az „S. E.“ jelzésű német torpedóvadászhajó közvetlen közelében, spanyol területen kívüli vizen, bomba robbant. A hajó Bayonne felé haladt, s valószínű, hogy a sansebastiani parti erődökből tüzeltek reá.

A hajó parancsnoksága csak arra szorított, hogy rádiót fúvatott, de nem lövett vissza.

A hadihajó így tovább haladt. Mihelyt Bayonneba ért, a esetről értesítette a parancsnok az oitani német konzulátust.

Az olasz lap szerint ez az eset még jobban elmérgesíti a jelenlegi helyzetet. Ilyen körülmények között a semlegességi tárgyalások során még az eddiginél is nagyobb óvatosságot kell tanúsítani.

A francia lapok attól félnek, hogy Németország visszavonja semlegességi nyilatkozatát.

Párizsból jelentik: A francia közvélemény egyre fokozódó nyugtalansággal figyeli a „Kamerun“ ügy fejleményeit.

A francia lapok berlini tudósítói szerint a német fővárosban egyre növekszik az izgatott-

ság. Félni lehet tőle, — mondják a tudósítások, — hogy a német kormány visszavonja a francia semlegességi javaslatához adott első hozzájárulását.

Francia kormánykörökben hangoztatják, hogy a „Kamerun“ ügyben a teljes semlegesség álláspontjára helyezkednek. Általában azt remélik, hogy a „Kamerun“ ügy nem mérgesedik el és megmarad a szokásos diplomáciai keretben.

Az angolok is hadihajókkal védik Gibraltár körül kereskedelmi hajóikat.

Londonból jelentik: Angol politikai körökben a német lépés nem keltett meglepetést vagy nyugtalanságot. Angol részről már a polgárháború kitörésekor közölték mindkét harcban álló féllel, hogy az angol kereskedelmi hajókat angol hadihajók fogják megvédeni minden illetéktelen eljárással szemben. Figyelmeztette azonkívül az angol kormány mindkét tábor, hogy repülőgépeik hagyják el Gibraltárt. A parti tüzérség három figyelmeztető lövést adt. Ha a repülőgép nem engedelmeskedik, azonnal tüzelést indítanak ellenük.

Az olasz kormány különbséget tesz a közvetlen és közvetett be nem avatkozás között. — Az elsőt hajlandó vállalni, a másodikban feltételei vannak

Ciano gróf olasz nagykövet pénteken hosszabb megbeszélést folytatott Cambrun francia nagykövettel. Ez alkalommal Ciano jegyzéket nyújtott át a nagykövetnek. A jegyzék értelmében az olasz kormány a francia kormány által javasolt megegyezésben a következő kötelezettségeket hajlandó vállalni:

1. Megtiltja a Spanyolországba vagy spanyol területre irányuló hadianyagszállítás, mely tilalom le-, vagy föl-szerelt állapotban lévő repülőgépekre és hadihajókra vonatkozik.

A szállítási tilalom közvetlen és közvetett kiszállításra és újrakisállításra, valamint az átmeneti forgalomra is érvényes. A tilalmat minden folyamatban lévő szerződésre is alkalmazzák.

2. Olaszország hajlandó az érdekelt államokkal állandó érintkezést fenntartani, hogy közöljék egymással a jelen nyilatkozat hatékonyságát elősegítő intézkedéseket.

3. Minthogy a francia javaslatban közvetett beavatkozásról is szó van,

az olasz kormány tisztázni kívánja, vajjon a francia kormány ezt úgy értelmezi-e, hogy a nyilatkozathoz csatlakozó államokban meg kell szűnnie minden rokonszenvtüntetésnek, pénzgyűjtésnek, önkéntesborzolásnak a két harcban álló fél bármelyike számára.

4. Amikor az olasz kormány elfogadja a

közvetlen beavatkozás elvét, fenntartja feltételeit a közvetett beavatkozás tekintetében.

5. Az olasz kormány fontosnak tartja, hogy a benemavatozás kötelezettségét a fontos fegyvergyártó államok is vállalják.

Az elsorolt pontokban összegezhető az olasz jegyzék tartalma. Lényegileg ez a jegyzék azt jelenti, hogy az olasz kormány elfogadta a Olasz politikai körökben ezt a hozzájárulást francia semlegességi tervet eredeti formájában. Róma békülékeny gesztusának tekintik, melylyel elő akarja mozdítani az európai helyzet tisztázását.

Diplomáciai tiltakozást idézett elő a moszkvai és madridi rádió németellenes hírszórása.

Moszkvából jelentik: A moszkvai német nagykövet és a madridi német ügyvivő a szovjet, illetve a spanyol kormánytól a legerélyesebb tiltakozást jelentett be a moszkvai és madridi rádió útján folytatott uszító és rágalmazó németellenes propaganda miatt.

Egy török hajóba is belekötött a „Liberdad“.

Cadizi jelentés szerint a „Liberdad“ cirkáló megállított egy Cadiz felé haladó török kereskedelmi gőzöst. A gőzös átkutatására azonban már nem kerülhetett sor, mert a fölkelők parti őrjei erős ágyútűz alá vették a „Liberdadot“, amely végül is kénytelen volt elmenekülni.

Fehér zászló és fekete zászló

Pár nappal ezelőtt közöltük, hogy Unamuno, a világhírű spanyol író és a spanyolországi köztársasági mozgalmak egyik legnevezebb szellemi vezére, a mostani nagy belső háborúban a nemzeti fölkelők oldalára állott. Az ügynevezett baloldali világnézetűek eddig a maguk emberének tartották a híres író, ki tudósként és tanárként is sok évtizedes munkát végzett a szalamankai egyetemen s ma a hetvenkettedik életévében van és még mindig lázas élénkségű az alkotó ereje. Unamuno csakhogy a szabadság és társadalmi megújulás híve minden írásában, de a gyakorlati politika fölött magasan állott azzal a felfogással, hogy az élet igazi valósága az, ami eszményként lebeg az ember előtt. Az eszmények irányítják az embert, s nem a földi léthez tapadás, nem a testileg érzékelhető tünetek és körülmények. Ezek a röghöz tapadó gyakorlatiasságok csak kevés hányadban részei az élet teljes valóságának.

Ilyen felfogással Unamuno a vallásosság szívonálán élt, annak a hangulatkörében, s bár a dogmák kereteit nem fogadta el, de mégis állandó tisztellel hajlott meg a keresztény eszmények nagysága előtt. Azokat az emberiség legjobb vezetőinek, s az emberi művelődés leghatékonyabb előrevivőinek tartotta. Mindezt már akkor nyilvánvalóan kifejezte, írta és hirdette, amikor őt az ügynevezett baloldaliak egyik legjelesebb vezérüként ünnepelték. Bizonyos dolog pedig az, hogy ő akkor is több volt a napi politizálás mértéke szerinti pártembernél, vagy pártvezérnél. Az ő eszményiségek iránti ragaszkodása, ebből kialakult életnézete magasabb színvonalat jelentett és jelent, semhogy őt akár baloldali, akár jobboldali osztályozással, kicsinyes sorszámozásokkal ide vagy oda lehetne sorozni. Az ő állásfoglalásai nem pártprogramokból folynak, hanem egy bizonyos lelkiélet megnyilvánulásai. Következetességük ebből a lelkiéletből folyik, ennek a lelkiességnek a belsejéből tör elő, s nem kívülről való jobboldaliságok vagy baloldaliságok diktálják reá.

Az ilyen önmeghatározások persze szokatlanok azok előtt, akik mindenkit valami szokványos irányok szerint osztályozgatnak jobbra vagy balra. Pedig az önmeghatározás az igazi szabadságelev, s nem az, hogy valaki a baloldali programot tartozik a magáénak vallani. A baloldal is eltölödhetik, sőt mindig is eltölödik a tömegüvöltések és öntudatlanságok szélsőségébe. Látjuk ennek a vérszomjas, örjöngő tüneit éppen most a spanyol baloldal nekiavadult kegyetlenkedéseiben, mikor rémtettekkel, gyújtogatásokkal, templomok rombolásával és védtelenek, fegyvertelenek gyával öldöklésével akarja ez a szélsőség magát a közéletre ráerőltetni. Szabadság ez? Haladás ez? Jobb jövő lehet az ilyen embertelenségből? A tömegek öntudatának feltisztulása-e az a kód, ami a kiontott vér gözéből gyűlt össze? Óh, dicső baloldaliság, milyen messze is vagy te az eszményektől, a népek lelki szükségleteinek megértésétől, s a lelkiesség diadalmas igazságától!

Ezt kell kiéreznünk azokból a szavakból is, amikkel az a híres-nevezetes Unamuno most ismét megnyilatkozott. Mai lapunknak egy másik helyén közöljük, hogy mit beszélt vele egyik párizsi nagy lapnak, a „Petit Parisien“.

...érdezte ez az újságíró, mi-
... az, hogy Unamuno, akit
... odali pártok egyik vezetőjének
... st „az ellenkező oldalra” állott? És
... felelt: Azért tett így, mert most nem
... ali és baloldali harcra van szó, hanem
... áura támadt föl a barbárság ellen, s a mű-
... tség és a vadság harca folyik egymás ellen
... Spanyolországban. Ő azok mellé állott, akik
... egy tömegőrülettel szemben a spanyol múlt ed-
... digi művelődési örökségét akarják megvédeni
... év továbbfejleszteni.

Igen; tömegőrület csapott rá az emberi-
... ségre, — mondotta Unamuno. — Néhány sze-
... rencsétlen analfabéta beszél rajongóan Orosz-
... országról. Kérdenünk kell: mit tudnak ezek az
... emberek Oroszországból megérteni, akik saját
... országukról se tudnak semmit. Spanyolország-
... ban most nem is a kommunizmus, hanem az
... anarchizmus az, ami uralomra törekszik. A
... spanyol nyelv ősidők óta ismeri a „desperado”
... fogalmát. Ez a szó olyan embert jelent, aki
... semmiben se tud hinni, ennél fogva minden re-
... ményét elvesztette. Ilyen emberek azok, kik ma
... a templomokat és kolostorokat felgyújtják és
... lerombolják. Ezeknek az uralmát csak nem se-
... gíthetem előre, hiszen az ilyenek az emberisé-
... get a legbutább vadság állapotába terelnék
... vissza.

Ekként szólott Unamuno, a spanyol szel-
... lemi élet egyik legnagyobb egyénisége, kit az
... ügynevezett baloldaliak is úgy ismertek el,
... mint a spanyol gondolatvilág leghathatósabb
... szószólóját. Lehetséges, hogy ez a baloldali mel-
... táítás csak annak a közíró tevékenységnek szó-
... lott, mellyel Unamuno a spanyol közéletből az
... avatag gátlásokat eltávolítani akarta. Azonban
... ugyanakkor az eszményiségek tisztelétét, azok
... igazságának a keresését is hirdette, s például a
... Don Quijote-ról írt főműve a spanyol műve-
... lődési múlt szeretetével és rajongásával van
... tele. Alapeszméje is az, hogy ami a múltban
... csak rögeszmének vagy időszerűtlenségnek mu-
... talkozott, abban is nagy eszményiségek titka
... van, s ezt a titkot kell kibontani. Ez a haladni
... akaró megtartás eszmeköre, a múlt iránti hű-
... ségből jövő fejlődés iránya. Lehetséges, hogy
... ezt a konzervatív lényegét az ügynevezett bal-
... oldaliak nem látták meg, mikor őt forradalmi
... kiszólásaiért dicséretgették. Es most azért es-
... dálkoznak, hogy „ellenkező oldalra állott”.

Nem állott ellenkező oldalra hanem a lelki-
... ség útján haad most is tovább. A maga iránti
... következetessége viszi őt előre. Es csakugyan
... arról van szó, hogy Európa keresztény művelő-
... dése megmaradjon-e, vagy tudatlan és két-

ségbeesett vadság boruljon rá e művelődés rom-
... jaira. Nem politikai pártoldalak között kell
... most választani, hanem a kereszténység meg-
... maradása vagy pusztulásba vitele között. Spa-
... nyolországban nemcsak ez ország ügyeért dül
... a harc, hanem az egész keresztény művelődés
... jövődjéért. Es nem jobboldali, vagy baloldali
... csoportosulások kellene, hanem az egész ke-
... resztény művelődés területén, minden ország-
... ban mindenkinek számot kell vetnie magával,

hogy hová akar tartozni. A kereszténységhez-e,
... vagy a vele ellenkezők táborába. A „jobboldal”
... és „baloldal” fogalmai elavultak. A kereszt fe-
... hér zászlója, s az anarchizmus fekete zászlója
... áll egymással szemben.

A világ e két zászló szerint áll két táborba.
... Es nem államok kerülnek szembe államokkal,
... hanem ez a két világtábor fogja egymással
... megvívni a végső harcot.

Pop Valér igazságügyminiszter nyilatkozata a kormány külpolitikai és belpolitikai vezérelveiről

Bucurști. Saját tud. Pop Valér igazságügy-
... miniszter tegnap délután Satumarera érkezett
... és közölte párthíveivel, hogy a vármegye útjai-
... nak karbantartására sikerült a kormánytól 500
... ezer lejt kapnia. Azután nyilatkozott a politikai
... helyzetről:

— Ami a külpolitikát illeti — mondotta.
... — többször hangsúlyoztuk már, hogy a jelen-
... legi kormánynak, mint általában a mindenkori
... román kormányoknak, csak egy külpolitikája
... lehet, fenntartani a barátságot azokkal az or-
... szágokkal, amelyek szeretik a békét és amelyek

harcolnak a békeszerződésék sérthetlenségé-
... ért. Nem avatkozunk bele más országok bel-
... ügyeibe, de mi sem engedjük meg, hogy má-
... sok a mi ügyeinkbe beleártsák magukat.

Nem folytathatunk olyan külpolitikát,
... amely függvénye legyen a különféle országok
... politikai rendszerének s nem igazodhatik ez a
... külpolitika különféle politikai alakulatokkal
... szemben való rokonszenyünk, vagy ellenszen-
... yünk után. Mindenekelőtt az ország érdekeit
... kell szem előtt tartanunk.

Aztán a belpolitikai helyzetről nyilatkozott
... Pop Valér és kijelentette, hogy a liberális kor-
... márnak nem kell demokráciát tanulnia sen-
... kitől. Egyenes úton haladunk, — mondotta, —
... nem engedünk meg túlzásokat, sem jobb, sem
... bal felé.

A Zinovjev-pör új vádlottjai

Moszkvából jelentik: A szovjet főállam-
... ügyész közölte a hadbírósg tagjaival, hogy a
... Zinovjev-pörben elhangzott tanuvallomások
... alapján vád alá helyezik *Radeket*, az *Izvesztija*
... szerkesztőjét és vezérlekkiróját, *Bucharint*, a
... lap főszerkesztőjét, *Tomszkijt*, a szovjet szak-
... szervezettek volt vezetőjét, *Rykov* volt posta és
... távírdügyi népbiztos, *Pjatkovot*, a nehézipari
... népbiztos helyettesét és *Ubljanovot*, a kommu-
... nista pártszervezet volt titkárát. Az ügyészség
... rendeletére letartóztatták *Szokolnikov* fater-
... melési népbiztos is.

Ismét kapható:

TÓTH TIHAMÉR

I g u j a b b m ű v e :

I. rész:

Hiszem az örök életet

II. rész:

A keresztény házasság

A két sorozat egykötetben jelent meg
424 oldalon. Ara 240 lejt es porto.

Megrendelhető könyvosztályunknál

A CSÁRDÁS

— Elbeszélés —

Írta: Komáromi János.

Farsangi mulatságra készülődött a Jog-
... hallgatók Egylete s tekintettel az előkészüle-
... tekre, meg volt győződve mindenki, hogy a
... siker tökéletes lesz úgy anyagiakban, mint er-
... kölcsekben.

Kivétel csupán Háda János elsőéves jog-
... hallgató volt, a magyarruhájú, sarkantyus
... csizmájú göde s egyben az akadémiai és köz-
... igazgató ur két mondurfiának instruktora.
... Tapasztalván a nemzeti hagyományok pusztu-
... lását s a haza dolgainak gyatra állását, mióta
... csak gondolkodni tudott, rezignációval nézte
... az embereket és dolgokat. Így érthető csuk,
... hogyha már tul akarta tenni magát az ország
... sanyarusága miatt való aggodalmain, két-két
... korona előleget kér az akadémiai és közigaz-
... gató urtól s betelepdedvén a Kürt egyik sar-
... kába, félliter szomorodni bort kért a csapláros-
... tól s egymásután két pohárral volt szokása
... felhajtani és noha délutáni félőt volt mind-
... össze, jobbtényerét a tarkójára helyezte, hátra-
... dőlt székében, a falnak s akkor kieresztette
... harsány torkát:

*Messze, messze, Rodostóba,
Rákóczi van bujdosóba...*

Viharos visszhangban zendültek meg a
... Kürt összes falai. Háda Jóska pedig ugyan-
... akkor baltenyerét helyezvén a tarkójára s for-
... tiszsimóban vitte tovább, de úgy, hogy min-
... den-minden zúgott az alacsony ivóban:

Piros vénygom vezet arra,

Ahogy elhalt volna a hána oszlop dal,
... Háda Jóska harmadszor is töltött, harmadszor

is magába lökte a pohár tartalmát, lesimitotta
... kétfelől apró, fekete bajuszokját, köhintett a
... behomorított markába s rákönyökölvén a fe-
... nyófa asztalra, busolni kezdett.

Igy ment el kis idő. Akkor megszólalt
... Mózi csapláros, aki bojtvégi sapkája alatt
... gyönyörködött a derék legénykében:

— Szép uri hangjának teccik lenni Háda
... urnak...

— Hát az van, Groszman ur, — válaszolt
... kényeskedve Háda József, — csakhogy nem
... akad immár magyar, aki hallgatná...

Groszman ur ugy tett, mint aki nem érti:

— Hogy teccet ezt gondolni Háda urnak?

— Ugy, kedves Groszman ur, — magya-
... rázta komoran Háda, — hogy én csak magyar
... nótát vagyok hajlandó elfujni...

— Hát persze, persze, — tette hozzá kis
... bátorlansággal a kocsmáros.

Elmondhatatlan búval folytatta Háda:

— Hallgasson csak ide, Groszman ur! A
... joghallgatóknak, pláne a patakúknak, öltözék-
... ben, szokásokban és tancban a nemzeti lélek
... fátylahordozóinak kellene lenniök, hiszen egy
... Kossuth Lajos volt az elődjük ugyanítt. Ehe-
... lyett mit látunk?

— Mit? — vakkantott bele Groszman Mó-
... zes csapláros.

Háda József csuklott egyet az indulattól:

— Azt látjuk tata hogy nem dalidót, ha-
... nem bált rendeznek, a csárdást csak mint be-
... vezető táncot türik meg éppenhogy, helyette
... valami nyavalyás hoszont kultiválnak... Hát
... hiába legyeskednek körülöttem, nem megyek
... el abba a nemzetellenes gezamocéba... Nem én!
... S öklével az asztal lapjába vágott:

— A teremtséit!

Pedig készült a jogászok farsangjára leg-
... alább a fél város.

Minden valamirevaló házban készülődtek
... a kislányok, készülődtek a mamák s a teológu-
... sok rendjéből okvetlenül ott akart lenni Cser-
... nátony, ugyanaz, aki egyetlen pepita öltözéké-
... ben járt téli orkánok idején is, (ezért kapta a
... divat-Napoleon becenevet) s készült Jónás
... Janosi primás tiztagu bandájával egyetemben.
... Csak a pillanatra várt immár, hogy rázendít-
... sen primhegedüs, klarinétos, brácsás és nagy-
... bögs...

Háda többször is az asztalra vágott:

— Ilyen helyre én nem mehetek ell

Hát persze, hogy azért is elment.

Ez pedig így történt...

Két nappal a Joghallgatók Egyletének
... farsangi táncmulatság előtt Háda József első-
... éves jurátusotud ép az Abaházné-féle gárdá-
... ból igyekezett hazafelé, elméjében hazafüi
... gondoktól apasztva ezuttal is, ráadásul meg
... éppen ezen a délutánon vette észre, hogy va-
... laki elemelte a félsarkantyuját. (Holbizonyos,
... hogy csak valamelyik ármányos és elvetemült
... mondur lehet az illető). Amint a házuk elé
... ért volna, szívdobogva állapotodott meg. Észre-
... vette ugyanis, hogy csinos urifogat áll a kapu
... előtt s a hátsó ülésből, bundák és takarók
... tömkelegéből, pontosan akkor bantokozott ki
... és lépett le egy még csinosabb teremtes...

Pedig csak csöpp orra látszott ki a bundáská-
... ból s azonkívül az apró cipőjét pillantotta meg.

S egyet suttogott szegény Háda József:

— Istenem, de szépecsket!

Öt percen belül már gárdabeli szobájában,

asztal előtt üldögtél Háda Jóska, félkönyökre

megtámaszkodott állal s ugy vitte a legsziv-
... facsaróbb dalt:

Horthy Miklós, Magyarország kormányzója a zergevadászat után meg- látogatja Miklas elnököt

Bécsből jelentik: Horthy Miklós, Magyarország kormányzója szombatra virradó éjszaka megérkezett a német határ közelében lévő Hinterrissebe, az osztrák állami erdőgazgatóság jembachi vadászterületére. A *Neues Wiener Abendblatt* megírja, hogy Hinterrisst csak a bajor területen fekvő Vorderrissen át lehet megközelíteni, s így a magyar kormányzó német területet is érintett, amikor a jembachi vadászterületre utazott.

A zergevadászat már szombaton megkezdődik és a jövő héten Karinthiában és Stájerországban folytatódik. A kormányzó két-három napot tölt zergevadászaton, azután Sulzburgba megy s végignéz egy ünnepi előadást. Onnan a múlt évben épült Grossglockner-Strasse megtekintésére utazik, majd Miklas elnököt látogatja meg, aki a Wörthi-tó melletti Weldenben nyaral. A kormányzó ezután Kleganfurthba és Grazba megy, ahol egy-egy napot tölt barátai körben.

Bitay Árpád előadásai Jorga nyári szabad- egyetemén

Valeni de Munte. Saját tud. Ismeretes, hogy Jorga 1923 nyara óta minden nyáron meghívta a Ploesti vidékén levő Valeni de Munteben működő szabadegyetemére előadónak dr. Bitay Árpád albaiuliai római katolikus tanárt, a neves tudóst, akit rendkívüli történelmi, irodalomtörténeti és nyelvi tudásáért igen nagyra becsül. Meghívta az idén is.

Dr. Bitay a szabadegyetem hallgatóságának nagy elismerése és általános ünneplése között két sorozat szabadelőadást tartott. Az egyikben a magyar-román történelmi és művelődési érintkezések multjából mutatott egy csomó ismeretlen, általa felkutatott eseményt és adatot. Ezek állandó tárgyai nemcsak Valeni előadásainak, hanem történetkutató és irodalom történetírói munkásságának is. Ezirányú tudásáról és tevékenységéről

Legyek
sokszor még a legnyugodtabb embert is kihozzák sodrából. A legyek megzavarják nyugalmaát, bepiszkolják otthonát, egészségét veszélyeztetik, mert számtalan betegség hordozói. Pusztítsa a legyeket FLY-TOX-al.

FLY-TOX

nemrégiben is a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg Jorga nagyszabású önéletrajzának („O viața de om”) harmadik kötetében.

Előadásainak másik állandó tárgyköre az idén is a magyar irodalomtörténet volt. Ezúttal a magyar irodalomtörténetnek ezidei évfordulójáról beszélt megkapó, vonzó, élményszámba menő módon. A fáradszóró biobibliográfus: *Horányi Elek* (1736—1809) lelkes munkássága; *Berzsenyi Dániel* (1776—1836)

halhatatlan egyénisége és alkotásai; *Duka Takács Judit* (1795—1936) érdemes alakja s *Jósika Abafi* c. első nagy művének jelentősége Bitay lebilincselő, nyugodt, a román nyelv legkövetesebb ismeretéről tanuskodó szabadelőadásai nyomán plasztikusan domborodtak ki s vésődtek bele a tulnyomó többségben román (de a magyarokon kívül lengyel, olasz, francia stb. érdeklődőkből is álló) hallgatóság lelkébe.

S ujjabb öt perc múlva négy szemközt elővette kisebbik tanítványát, egy köpcös mendurét:

— Pali fiam, ki az a fölötté tetszetős ifju hajadon, aki most érkezett hozzátok kocsin?

Pali mendur készséggel s némi cinizmus-sal adta meg a felvilágosítást:

— Az unokanővérem Vajdácskáról s a bábra jött. Jegyző az édesapja...

Háda Jóska intett, hogy elég neki ennyi is:

— Köszönöm, mendur, mehatsz a többi az én dolgom! Azahogy mi a keresztneve?

— Pirike, — felelt közömbösen a mendur.

S ilyen előzmények után esett, hogy Háda Jóska göde aznap estére némi fífikával vacsora-ra hívatta meg magát az akadémiai és közigazgató ur asszonynejevel. S ilyen előzmények után esett, hogy aznap este félnyolckor Háda Jóska szembenállt a vajdácskai jegyző kisasszonylánnyal. S meghajtván magát, így kezdte:

— Pirike nagysám, maga határozottan megnyerte tetszésemet...

A kislány zavartan nyujtott neki kezét:

— Ne mondjon ilyet, kérem...

Nagy csönd támadt kettejük között. E csöndben magához tért valahogy a leány s Háda Jóska nézett szeliden:

— Mondja, maga mindig Kossuth-ruhában jár?

— Csakis! — lélegzett fel a göde. — S hozzátehetném még: és csizmában... De ki zárólag oldalvarrott csizmában, mivel tudni kell, Pirike nagysám, hogy csak az oldalvarrott csizma a magyar szabású, a hátulvarrott ezzel szemben plundrásméretű találmánya. Sajnos, minálunk a csizmadiák is felelősek, immár s e téren is vesznek a tradíciók. Így

halványul a magyar lélek!

Fehér Piri mosolygott már Háda Jóska. Aztán felsuttogott magában akarátlanul:

— Istenem, lesz-e láncosom a bálban?

— Csak nézzem rá! — s itt már gögbedudorodott Háda Jóska nyaka, minél fogva pedergetni kezdte a bajuszkáját. — Hogy egyebet ne mondjak, máris van szerencsém felkérni Pirike nagysámtól az első csárdásra...

— Köszönöm, — mondta halkán a leány.

Háda József számára nehezen, igen nehezen mult el a közbeesett két nap, hanem a mulatság előtt, este öt óraker meg, öltözni kezdett végül. Felhuzta magyar nadrágját, felhuzta csizmáját, hanem ugyanakkor csuklott kettőt... Ráriadt ugyanis, hogy nincs meg a felsarkantyúja... Szerencséjére praktikus ötlete támadt s tíz percen belül nagy illedelemmel kopogtatott be az akadémiai és közigazgató urhoz:

— Kedves jó nagytiszteletű uram, baj van!

A nagytiszteletű ur sok jószággal s apró derűvel pillantott irásközben a deli legényre:

— Ugyan már, Józsi fiam, mi lenne az a baj?

A göde nagyot lélegzett a levegőből:

— Az a baj, nagytiszteletű uram, hogy valaki elemelte a felsarkantyúmat: valamelyik megfélekedett mendur tehette csak. Már most felsarkantyúval nem mehetek táncba, mivel így képtelenség bokázni. Ezekből azzal az alázatos kéréssel járulok Nagytiszteletűséged elé, hogy — miután ki is szeretném élesíttetni a sarkantyút — kegyeskedjék részemre öt forintot folyósítani. Természetesen előlegbe.

— S minek az a sok pénz, Józsi fiam? — kérdezte szeretettel az akadémiai és közigazgató ur

— Mert, mondom ebből a pénzből aka-

rom kiélesíteni a sarkantyúmat is, nagytiszteletű uram...

A nagytiszteletű ur sehogysem értette most már, minél fogva tovább magyarázott Háda Jóska:

— Tudniillik azt hallottam egyszer, hogy kiélesítve olyan a pengése, mintha üvegéből volna... Minden kislány esztét vesztü tőle!

A közigazgató ur nem tudott kurta bajusza alá fojtani egy elvillanó mosolyt. Végül megcsóválta a fejét:

— Megadom, Józsi fiam, hogyne adnám meg. Csak aztán megtáncoltatni kis vendégünket, a Pirit...

— Meglesz, nagytiszteletű uram, — legyintett göggel. — Az első csárdásra máris fölkerem Pirike kisasszonyt.

Ugyis lett, hanem azzal vége is volt minden dalidónak!

Mindenki ott sürgött a teremben s a romák közül sem hiányzott senki. Jónás Jancsi élénken gyantázta a vonót, Balogh Sanyi izgatottan leste, mikor kell majd bevágni a primásnak aláfestő kontrába, Didu — hat ujjának büttyei közé szorítván a cimbalomverőt — két-három fenomenális futammal szaladt végig a húrokon, miáltal a nagybögös vonója végigkordult néhányszor a brugó hasán. Micsoda szférikus hangok! S akkor, Jónás Jancsi egyetlen vonórántására, megzendült a banda...

Megzendült a banda, a párok hirtelen összefutottak s Háda Jóska s táncos-köszörült lábball jelentkezett a kis Piri előtt:

— Szabad, Pirike kisasszony?

S abban a pillanatban máris belefogott... Belefogott nemcsak a legészvesztőbb cifrázába, hanem olyan csizmaszáracsatogtatásba kezdett, hogy job tényérével csaknem lepofozta ballábáról a csizmát, több csuhajt kiáltott s

METAXAS, Európa legújabb diktátora

Írta: Rády Elemér

Európa ismét gazdagabb egy diktátorral. Metaxas, az új görög kormányfő, aki váratlanul, szinte egyik napról a másikra változtatta

meg a görög politika képét, az a legújabb profil, amely Mussolini, Hitler, Pilsudszky, Salakar és a többi új diktátor után most már Délkelet-Európából csatlakozott az újkori diktátorok galériájába.

Milyen Európa legújabb diktátorának profilja? Ez az a kérdés, amely mellett érdekelhet mindenkit, aki valaha csak felületesen is foglalkozott a diktátorok érdekfeszítően különös egyéniségével. Kemény vonásokat, merev, előrenéző tekintetet látunk lelkiszemeinkkel, ha egy-egy diktátort gondolkunk magunk elé. Aki így képzelet el a diktátort, az ha meglátja Metaxas képét, talán csalódni fog. Mert, ha Európa legújabb diktátorának rengeteg lelki rokonvonása van elődeivel — egész fellépése, egész megjelenése más, mint mondjuk a kemény, szoborszerű Mussoliné, a misztikus köddel bevont Hitleré, vagy a mélyen vallásos portugál Salakaré.

Metaxas hosszú és érdekes utat futott meg, míg hazája diktátora lett. A ma hatvanhárom éves diktátor — európai „kollégái”-nál átlag tizenöt esztendővel idősebb — az egyik legelőkelőbb és legrégebb görög család sarja. A ion szigetecsoporthoz tartozó Capholin-szigeten született s mint előkelő ifjú, hazája szokásai és ősi családja tradíciói szerint a katonai pályára lépett. A katonai iskola elvégzése után Németországba került s Görögország diktátorának ebből a németországi tanulmányútjából értékes kapcsolatai maradtak Németország és a német nép felé. A mai német vezérkar nem egy jelentős tényezője ma is tartja a barátságot azzal a görög katonatiszttel, akivel egykor három évet együtt töltött el a németországi katonai főiskolán s aki ma élet és halál ura Görögországban. Csodálkozhatunk-e ezután, ha bizonyos francia körök aggódva figyelik az új görög diktatura útját? Hisz a diktátorok szimpátiája és antipátiája országok és földrészek fejlődésének és irányának szabhat új utat s ki tudja, hogy a Németország felé szimpátiával néző Metaxas lesz-e majd a különben is kelet felé kacsintgató német politika egyik szállásainál? Hisz Metaxas, aki akkor élte ifjú korát, amidőn a német befolyás a Balkánon a csúcspontján volt — mindig tisztelettel és szeretettel nézett a német nép hatalmi politikája felé. Ki tudja, hogy ezen a rejtett ifjúkori emlékek nem újulnak-e most fel? A francia aggodalmak semmi esetre sem alaptalanok.

Metaxas, amidőn visszatért Németországból, a görög vezérkarhoz nyert beosztást s itt haladt felfelé a katonai pálya síkján lassú emelkedéssel, míg a kitérő balkáni háború meg nem hozta számára a fényes katonai karriert. Mint a vezérkari főnök helyettese maga vezetett minden hadműveletet. Metaxas kitűnő katonai képességei itt bontakoztak ki teljes egészében, ekkor ismerték meg Európa-szerte nevét is. Most bizonyos történelmi távlatból már megállapíthatjuk, hogy Metaxas fényes katonai karrierjét nagyszerű katonai képességei mellett annak a páratlan szerencsének is köszönheti, amely minden vállalkozását sikerrel koronázta. A balkáni háború meghozta Metaxasnak a világhírnevet s elérte a legmagasabb katonai ran-

got is, mert a háború befejezése után azonnal a vezérkar élére állították.

A világháború azonban csodálatos módon, mintha elmezslette volna ennek a gyors iramban ívelő katonai karriernek a fonálát. Metaxas, aki egész fiatal kora óta ellenfele volt Venizelosznak — a világháború kitörésekor nyíltan szembefordult nagybefolyású ellenfelével s minden tekintélyt és befolyását latba vetette, hogy Görögországot Venizelosz akarata ellenére visszatartsa a háborúba való beavatkozástól. Venizelosz azonban erősebbnek bizonyult s Görögország hadat üzent Bulgáriának és Németországnak. Metaxas, a kiváló hadvezér, politikai kudarcát látva, — hátat fordított mindennek s elvonult vidéki birtokára gazdálkodni.

Akik azt hitték, hogy ezzel Metaxas karrierje végleg lehangyolott, — tévedtek, mert a balkáni háború hőse az önkéntes száműzetés után a világháború végével ismét visszatért a közéletbe. Szerepet vállalt a politikai életben s természetesen, mint katonatiszt, rojalista volt, Konstantin király bizalmija. Midőn azonban Konstantinnak rövid uralkodása után menekülnie kell s a fiatal György kerül a trónra, Metaxas az előzőtt király mellett tör pálcát, fardhatatlanul küzd a köztársasági Venizelosz ellen. 1923-ban azonban Györgynek is menekülnie kell, Venizelosz egy győzelmesen megvívott harc után kikiáltja a köztársaságot és a hatalma csúcsára jutott köztársasági politikuskok, Venizelosznak első hivatalos ténykedése egy elfogató parancs aláírása régi ellenfele, Metaxas ellen. Sokan azt hitték, hogy Venizelosz számára ütött a leszámolás órája s Metaxast e feltört vihar végleg lesodorja Görögország politikai életének síkjáról. A köztársaságpartiak öröme azonban korai volt: Metaxas megsejtette idejében a veszélyt és saját hajóján külföldre, Párizsba menekült.

A száműzetés éveit — három esztendőt töltött Metaxas Párizsban — lázas munkában teltek el. Résztvett a rojalista mozgalmakban, szervezte az antivenizelista mozgalmakat s ezek a külföldi földalatti szervezkedések nagyrésztben járultak hozzá, hogy Venizelosz 1925-ben megbukott s Pangalos tábornok diktaturája következett el Görögországban. Metaxas hazajöhett, de az atmoszféra nem volt kedvező számára. A gyenge Pangalos nem volt híve a monarchiának. Csak Pangalos bukása után, az első nemzeti koncentrációs kormányban vállalt rövid időre szerepet, mint közlekedésügyi miniszter, de a republikánus kormányzással sehogyan sem tudott megbarátkozni és visszavonult.

De ez a visszavonulás csak látszólagos volt. Tudta ezt Venizelosz is, aki látta, hogy Metaxas keze ott van minden ellene és minden a monarchia érdekében történő akcióban, látta, hogy Metaxas szoros kapcsolatot tart fenn az angliai számkivetésében élő György királlyal, sokat utazgat külföldön és hatalmas propagandát fejt ki a monarchia visszaállítására érdekében.

Amidőn azután a rojalista párt győzött s György király visszatért Görögországba, mindenki tudta, hogy ütött Metaxas órája is. Az első rojalista kormányban, Demerdzis kabinet-

Uj könyv!
P. Trefán Leonárd:
Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ára 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál.

* A bőlben keletkezett mérgek által okozott rosszullétből egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

jében azután tényleg ő kapta a legfontosabb tárcát, a hadügyit és a miniszterelnök váratlan halála után pedig a király őt bízta meg kormányalakítással.

Metaxas elérte célját: az ország élére került. Most már csak egy feladat volt számára, leszámolni ellenfeleivel s megszüntetni a hatalmasan fellángoló pártviszályt. A Venizelisták, akiknek Venizelosz halála óta sokkal kisebb kvalitású vezető, Soffolis, megindította a harcot Metaxas ellen, a liberális polgárságra támaszkodva szították ezt a pártviszályt. Metaxas számára nem maradt más út, mint erős kézzel rendet teremteni. Az a Metaxas, aki mögött a parlamentben mindössze hét képviselő állott — egyik napról a másikra, szinte véletlenül és erőszak nélkül megszüntette a parlamentet és kinevezte magát Görögország diktátorának. Sokan jóslják, hogy Metaxas diktaturája rövid életű lesz. Bár hasonló jóslatokat Mussoliniról és Hitlerrel is hallottunk, a görög diktaturánál — látszólag — némi alapja is van. Metaxas nem népszerű, az utcán, ha megjelenik, nem tüntetnek mellette, nem lelkesednek érte. Egyetlen támasza a hadsereg és még valami: a mai görög nemzet végtelen közönye a közügyek iránt. A görög nép nem törődik azzal, ki és hogyan kormányozzon. Az egész görög életen a fardadság jelei mutatkoznak, s ha az új görög diktátor fiatalos, de szenttelen zömök alakját, hollófeke haját, csak itt-ott néhány ősz hajszállal tarkított fejét nézzük — a görög diktatura létezését valóban nagyrésztben csak ezzel a közönnyel érthetjük meg.

Metaxas különben kijelentette, hogy sem a fassizmust, sem a hitlerizmust nem kopirozza, hanem országa belső szükségleteiből kiindulva akarja szociális reformját megvalósítani. Hogy mindebből mi válik valóra, azt a jövő igazolja majd. Egyet azonban már most megállapíthatunk: Metaxas népszerűség szempontjából valóban nem kopirozza a diktátor elődeit. A közönység és fáradt görög népfelzárása és meghódítása még a jövő feladatát jelenti számára...

A világlapok humora

— Most már mindent a legjobban elrendeztem. A gyermekek nagyszüleiknél vakációznak, a papagájt Frida nőniek küldtem, Fifi három hétig az állatvédő egyesületnél marad s a rádiót átvette Emil bácsi. Így most már nyugodtan elutazhatunk.

— De akkor miért utazunk el? Gondold csak, milyen nyugalmat élvezhetnénk itthon!

(Town and Country).

„Beszéltem elvált feleségével és sajnálattal kell önnek közölnöm, hogy az a szándéka, hogy amennyiben nem kapja pontosan havi járadékát, vissza fog menni önhöz.”

(Illustration).

— Mennyi valutát kaphatok egy külföldi utazásra?

— Háromszáz dinárt.
— És azonfelül semmit?
— Hathónapi fogházat.

(Die Drava).

A színész: Előlegezzen 200 frankot, igazgató ur.

Igazgató: Lehetetlen mester. Mert miből vonnám le, ha esetleg egyáltalában nem lesz bevételünk?

(Judge).

A férj: Holnap lesz a házasságunk első évfordulója. Mit szólnál hozzá, ha meghívom néhány barátomat, hogy legyen egy kis jókedvünk?...

(New-Yorker).

Az apa: A zsiráfnek hosszú nyaka van, hogy le tudja legelni a fák leveleit.

A kis Mária: Nem lenne egyszerűbb, ha a fák lennének kisebbek?

(Everybody's).

San-Sebastiano egyik erődjét elfoglalták a nemzeti csapatok

Irun péntek óta szakadályon ágyúüzben. — Irokat és művészeket végeznek ki a vörösek

Lisszabonból jelentik: Megerősítetlen hírek szerint a fölkelők elfoglalták a san-sebastiani San Marco erődöt.

Irun ellen az általános támadás pénteken reggel megindult s azóta az ágyúzó óráról-óra-ra erősödik. A város birtokáért kegyetlen harc folyik.

A sevillai rádió közlése szerint a vörösek meggyilkolták Bonavente Jacinto kiváló spanyol író, aki 1922-ben irodalmi Nobel-díjat nyert és Zuloaga Ignacio híres spanyol festő művészt.

Unamuno nyilatkozik, hogy miért csatlakozott a nemzeti fölkelőkhez.

Párizsból jelentik: A „Petit Parisien” külön tudósítója Burgosban beszélgetést folytatott Unamuno egyetemi tanárral, a világhíru íróval, akit a szocialisták eddig mindig a maguk táborába tartozóként reklámoztak, de aki most nyíltan a nemzeti fölkelőkhez állott. Az újságíró megkérdezte Unamunot, hogy mi okozta ezt a lépését.

— Amiatt tettem — mondotta Unamuno — mert Spanyolországban a mostani harc a kultúra és a barbárság közötti harcot jelenti. Valami tömegőrület járványa sújtott rá az emberiségre. Néhány szerencsétlen analfabéta rajongással beszél Oroszországról. Kérdeznünk kell, mit érhetnek meg ezek az emberek Oroszországból, mikor saját országukról se tudnak semmit. Spanyolországban most nem a kommunizmus, hanem az anarchizmus tör uralkodó. A spanyol nyelv ősidők óta ismeri a „desperado” fogalmát. Ez a szó olyan embert jelent, aki semmiben sem tud hinni s ennél fogva minden reményét elvesztette. Ilyen emberek azok, kik most fölgyújtják és lerombolják a templomokat és kolostorokat.

Végül még az újságíró kérdezte, vajon igaz-e, hogy Unamuno pénzzel is segíti a nemzeti fölkelést. Az író igenlően válaszolt; elmondta, hogy 5000 pezétát adott a nemzeti ügy céljaira.

Madrid lakossága kétségbeesett helyzetben. Bilbaóban minden élelmiszer elfogyott.

(London.) A Times szerint a spanyol főváros lakossága szomorú kétségbeeséssel nézi az eseményeket és várja a harcok végét. Egyes élelmiszerekben már nagy hiány mutatkozik. A lapok már csak négy oldalon jelennek meg. A kórházakban kétségbeesett a sebesültek helyzete, mert nagy hiány mutatkozik ápolókban, orvosban és kórházi termekben. Az utcákon fegyveres emberekkel megrakott magángépkocsik cirkálnak. A fegyveres egységek a landóin lövöldöznek s önkényes letartóztatásokat eszközölnek. A börtönök zsúfoltak. Sokan hetek óta nem mertek kimozdulni lakásaikból.

Hendayeből jelentik: Bilbaóban a helyzet óráról-órára rosszabbodik. Minden közszükségleti cikk elfogyott. Súlyos harcok folynak Gijón környékén. Mola tábornok úgy nyilatkozik, hogy 10 napon belül elfoglalja Madridot. A la corunai rádió megfenyegíti azt a kormányparti oldalról terjesztett hírt, hogy a marxisták elfoglalták volna Cordobát.

Három hadoszlop marokkói katona Madrid előtt.

Párizsból jelentik: A marokkói spanyol idegenlégióból három hadoszlop, összesen 20 ezer ember gyors iramban Madrid felé nyomul. Négy-öt nap múlva a csapatok megtalálják az érintkezést a fölkelők guadarramai osztagával.

Tárgyalás a baszkokkal.

Mola tábornok és a baszk nacionalisták között a tárgyalások tovább folynak, de eddig még nem vezettek eredményre.

Az olasz Messagiero hadügyi jelentése szerint a fölkelők elfoglalták az estramadurái kommunisták utolsó menetszert. Ezek a csapatok Madrid felé menetelnek és Toledoét ügyeznek elérni.

Az angolok nem fogadják el a spanyol tengerizárlatot.

(London.) Az angol kormány ertesítette a madridi kormányt, hogy nem ismeri el a spanyol partok egyrészen életbe léptetett parti zárlatot. Ezt azt jelenti, hogy az angol kormányerőszakkal is meg fogja akadályozni az angol hajók megállását és átkutatását a spanyol vize

TELJES BIZALOMMAL viseltethetik EZEN OLAJJAL szemben!

Igen, teljes bizalma lehet a LUBOIL-hoz, mert az UNIREA gyártmánya amely Románia egyik legnagyobb ipari vállalata.

VÁLOGASSA MEG

különös gonddal az olajat, amelyet motorjának ad, mert rendkívül fontos szerepet kell betöltenie.

Csakis jó minőségű olaj védheti meg a kopás ellen. Ilyen olaj a LUBOIL, valóban kiváló gyártmány, egy olaj, amelynek olajozó képessége hatalmas és fiztsasága tökéletes. LUBOIL kapható különböző viszkozitásban és minden motor számára minden időben kiválóan alkalmazható.

Ha fontosnak tartja, hogy motorját azzal a gonddal kezelje, amelyet az megérdemel, úgy tegyen egy kísérletet Luboil-lal. Egészen bizonyosan Ön is alkalmazni fogja ezt a kiváló olajat, amint azt a román autósok legnagyobb része alkalmazza.

LUBOIL

AZ **UNIREA** társaság gyártmánya.

ken kívül. Az angol kormány ezenkívül azt kérdezte a spanyol kormánytól, hogy a parti zárlat elrendelése egyet jelent-e a fölkelőknek hadviselőként való elismerésével.

A madridi kormány még nem válaszolt.

A burgosi kormány tiltakozó jegyzéket küldött a franciák fegyverszállításai miatt.

Lisszabonból jelentik: A burgosi nemzeti kormány képviselője jegyzéket nyújtott át a portugál kormánynak és a különböző államok lisszaboni diplomáciai képviselőinek. A jegyzék szerint a guadarramai arcvonalon egy 15 repülőgépből álló kormányraj megtámadta a fölkelőket.

A repülőgépek egrészen tisztán látható volt a francia jelzés.

Tolosánál és San Sebastiannál szintén francia gyártmányú repülőgépek bombázták a fölkelőket, azután visszatértek francia kiindulási helyükre. A san sebastiani arcvonalon küzdő kormánycsapatoknál nagymennyiségű francia lőszer van.

A burgosi kormány fenti állításainak bizonyítására szívesen rendelkezésére áll a külföldi államok kormányainak.

A burgosi kormány a leghatározottabban tiltakozik a fenti eljárás ellen és kijelenti, hogy a nemzetközi jogot durván megsértik azok, akik a spanyol kormányt a fölkelők elleni harcban fegyverszállítással támogatják.

Francia és orosz segítségek a spanyol kormánycsapatok részére.

Lisszabonból jelentik: A madridi repülőtérre pénteken francia polgári repülőgép érkezett. Azonnal átmáztolták spanyol színekre. Ezenkívül 25 francia repülőgép is érkezett 6-8 gépfegyverrel.

Mussanoff volt bulgár miniszterelnök végiglátogatta a román tengerparti fürdőket

Bucuresti. Saját tud. Tegnap reggel a dobrogeai Bazargic városba érkezett Musanoff, volt bolgár miniszterelnök. Rövid bazargici tartózkodás után Constanta felé folytatta útját s a tengerparti fürdőhelyek végiglátogatása után fog visszatérni Bulgáriába. Musanoff kijelentette, hogy utjának célja csupán az volt, hogy dobrogeai barátait meglátogassa s megtekintse azokat az újításokat, amelyek a tengerparti fürdőhelyeken az utolsó időben történtek.

Bazargici bulgár körökben úgy tudják, hogy Musanoff utazásának tulajdonképpeni célja az, hogy a román kormánnyal tárgyalásokat folytasson a dobrogeai bolgár iskolák és templomok ügyében.

Az Univesul megállapítja, hogy ez lehetetlen, mert a két állam között erre vonatkozólag megindult tárgyalások meghiusultak, miután a bolgár kormány nem volt hajlandó a viszonyosság elve alapján javítani a bulgáriai románok közoktatástügyi és egyházi helyzetén.

Igazán szép, igazán olcsó ajándék

Jézus neked élek!

című legkedveltebb gyermekimakönyv. Ára olcsóbb lett, csak 32 lei. Igen szép és csinos, egészvászonkötés, arany nyomással. Minden 10 példány után egy ingyen példány!

Arany nyelű: Kapható

Beszerezhető kiadóhivatásokban.

A magyar cserkészek addig maradnak a poianai táborban míg Károly király mégegyszer meglátogatja őket

Beszélgetés a magyar cserkészcsoport parancsnokával

Braşov. Saját tud. Középmagas keménykötésű, feketehajú, negyvenévi körüli kellemes-hangú férfi dr. kaposi Molnár Frigyes, a magyarországi cserkészcsoport parancsnoka. A fiuk egymásközött „Frici bátyámnak” szólítják. Igen közvetlen barátságban van valamennyivel, úgy ahogy a jó cserkészekhez illik. Mikor azonban szolgálati dologról van szó, katonás fegyelmel állanak meg előtte és három ujjukat kalapjukhoz emelve fellebbvalóhoz illő hangon jelentik: Parancsnok urnak alásan jelentem.

— Parancsnok urék hány cserkészzel jöttetek Magyarországra? — kérdezem a parancsnokot.

— Negyvenen jöttünk. A csoport összeállításánál igyekeztünk figyelemmel lenni a különféle társadalmi rétegekre és vidékekre is. Így azt mondhatnám, hogy a magyarság minden rétege képviselve van. A fiuk négy városból valók: Budapest, Szeged, Debrecen, Nyíregyháza. Újai vannak együtt.

— Milyen szerepe van Parancsnok urnak a Cserkész Szövetségnek?

— Én vagyok a Magyar Cserkész Szövetség külügyi vezetője. Már tizenhárom éve járom a világot ilyen minőségemben. Amint a kiállított zászlómon láthatja már sok helyen megfordultam. Romániában 1930-ban voltam először a Piatra Neamţon tartott jamboreen. Akkor csak ketten jöttünk képviselni országunk cserkészeit. Egy idősebb cserkész áll meg előttünk és tisztelegve kéri a parancsnokot, hogy oldozza fel a fiukat az aláírás-adás tilalma alól. Ugyanis annyira megrohanta a közönség a derék fiukat, hogy sem enni, sem dolgukat végezni nem tudták a nagy közönségtől. Mindegyiket aláírásért kintózták s így a parancsnok úgy intézkedett, hogy felállított egy sátorba egy cserkészt, aki valamennyiük nevében egész nap aláírást osztogatott. A parancsnok engedélyt ad a cserkész távozók.

— Ez a barátom Kolozsvári Béla, a Magyar Cserkész Szövetség vízi cserkész vezetője és egyben a tábor helyettesparancsnoka. Ő fogja a

amint — cífrázás közben — előrevagdosott volna a két lábával, hol a kislány topánkáit taposta le, hol a kislány báli szoknyácskáját metélgette darabokban a két sarkantyúja élivel. Pirike először felszisszent, később a könyveit kezdtek patakzani:

— Én Istenem!... Én Istenem!

Szerencsére egy szemfüles rendező az utolsó pillanatban nyult karja alá a kislánynak s szinte futva vitte a gardemamához... Hanem ezt már aligha látta Háda Jóska! Felbőszült a saját lendületétől s hegyezni kezdte s egy párat dobantván, odakiáltott a primás felé:

— Cinkotai fatányér!

Akkorára azonban a szoknyákban vandál pusztítást vitt végbe a Háda Jóska két sarkantyúja. Vakmerőbb rendezők váratlanul rávetették magukat, lefogták s oldalról kezdtek húzni a téneteremből. Abban a másodpercben meglátta a gardemámok sorából egy korosabb néni, aki nem tudta még, hogy miért hallgatott el meglepetésszerűen a zene... Meglátta és rákiáltott:

— Józsi fiam, hozzon csak egy limonádét a büfféből!

Háda József kiragadta magát a rendezők karjaiból s jobblenyerét előretartván, odapatlant udvariasan a gardemám elé:

— Hogyne, nagyságos asszonyom, hogyne, csak előbb hoci ide azzal a tizenhat krajcárral!... Mert annyit kóstál egy limonádé!

S megkapván a tizenhat krajcárt, szinte vágtatott a büffe irányába. És míg a kis Pirit szédült külsőkben vilték kapkodva hazafelé a gardemám-mama és a megzavarodott közigazgató ur, Háda József belihézett a büffébe s ott a büffés felé kiáltott, viharosan:

— Egy limonádeszt, fizetel

jövő évi hollandiai világ nagytáborozásra a magyar csapatot vezetni. Ide táborvezetést tanulmányozni és tapasztalatokat szerezni jött. Oda egyelőre 500 cserkészünk készül.

— Hogy oszlik meg foglalkozás szerint a csapat?

— Az egész csapatot felsorolni sok volna, de képet alkothatunk abból, ha a vezetőséget ismertetem. Csapatunk vezetősége a következőkből áll: két orvos, két kereskedő, két tanár, egy jogász és egy főszolgabíró.

— Meddig maradnak a cserkészek itt?

— Két csoportra osztjuk a tábort. A vizi-cserkészek gyalog mennek Mercurea-Ciucra, Cristurra, Odorheiura és Sighisoara. Onnan vonattal folytatják útjukat hazafelé. A tábor többi része kisebb kirándulásra megy a Gyilkostóhoz, Bucureşti-be és Constanţara. A táborban addig maradunk, amíg öfelsége Károly király táborunkat mégegyszer meglátogatja. Körülbelül e hó 23-án megyünk el.

— Hogy érezték magukat a magyar cserkészek nálunk?

— Sámboleanu ezredes úr, a tábor parancsnoka mindig igen szívélyes volt hozzánk. Régi, kedves jó barátunk, aki nemcsak hozzánk, hanem a romániai magyar cserkészekhez szemben is mindig nagyon előzékeny. A tábor vezetősége is lehetőség szerint minden kedvünket teljesíti. A román vezetőség kellemes emlékekkel távozott a gödöllői táborozásról és vendéglátásunkat

igyekezett viszonzni.

— Különböztetünk egyik főcélja éppen az — folytatta Molnár parancsnok — hogy lehetőleg barátságossá tegyük a két ország cserkészei közötti viszonyt. A cserkész nem politizál, csak cserkésztásvért ismer a más nemzet fiában is. Tessék körülnézni a táborunkban, milyen jól összefér mindenféle nemzetiség fia. Egyforma ruha, egyforma életmód, hasonló célkitűzések kapcsolják valamennyit össze.

— Milyenek a táborozási viszonyok?

— Sajnos, táborunk az esőzés miatt sokat szenved, mert olyan helyen vagyunk, ahol a víz megáll. De ezért senkit sem lehet okolni. Ha szép idő lett volna, mi kerültünk volna az egész tábor legjobb helyére. Az alföldi fiuknak kissé szokatlan a hűvös idő és hegyi levegő, de azért valamennyien jókedvvel és nagy kitartással végzik munkájukat. Szerencsére közülünk senki sem beteg.

— Kivételesen kérünk egy aláírást a Parancsnok urtól!

Jegyzőkönyvünkben aláírja a nevét és alája pár vonással rajzol valamit. Pár vonás az egész és visszaadja. Kissé megnézzük, mit is jelenthet ez. De hamar megadja a magyarazatot:

— Ez az én fényképem!

És tényleg. Cserkészkalap, rajta, árvalányhaj, monokli és hajusz. Ez a magyar cserkészcsoport parancsnokának jellegzetessége.

Még talán sokáig elbeszélgethetnék, de egyszer csak megszólal a tábori kürt. Leszállt az est és takarodót fujnak. Meglebbenek a sátrak. A kürtső imára zendül és a nemzetiszínű az árvalányhajás fiuk. Körülállják az árbocot és feszes vigyázállásban tisztelnek a zászlónak. A kürtső imára zendül és a nemzetiszínű magyarcimeres zászlót levonják az árbocról. Az „oszolj” vezényszó után vacsorához ülnek.

A nap már elbujt a nagy hegyek mögé és a tábort lassan kezdi elhagyni a közönség. Megindulunk a bokáigérő sárban és messziről csak egy-egy lámpa fénye és a felhangzó ima vagy ének foszlánya töri meg az esti csendet.

Paulusz Ferenc.

Szabó Károly asztalosmesternek tisztesség adassék!

Negyvenéves munka értékének társadalmi elismerése

Szabó Károlyt, Oradea hírneves műbutor-asztalosát nemcsak a mi országgrészünkben, hanem messzeföldön ismerik és érdeme szerint nagyrabecsülik. Bihar sok évszázados polgárosodásának őstalajából sarjadt ki az az iparos familia, amely sok-sok nemzedék munkáját örökölte művészi szépségű bútorkba, pompás formákba és kedvesvonalu faragványokba.

Szabó Károlynak atyja, nagyatyja, dédatyja is hírneves asztalos volt. Am őmaga tulzárnyalta valamennyi ősét. Ha személyekről van szó, csak tartózkodva alkalmazzuk a díszítő jelzőket. De most úgy érezzük: a bihori iparosság eme kimagasló egyéniségével szemben kivételeznünk kell.

Mert Szabó Károly költészetét nemesítette a vonalak, síkok, formák harmóniáját s tervezéseiben valóságos töbözött azokban a fényes anyaghatásokban, melyeket a „furnir” csodás erezései juttatnak kifejezésre. Technikai felkészültsége ritkította párját. Élénken emlékszem arra a jelenetre, amidőn Thék Endre, az „asztaloskirály” kalapot emelt egy ebédlőszekrényre előtt, amely formában és szerkezetben az abszolút tökéletesség emberileg elérhető legfelsőbb határvonaláig nemesedett.

Hatvanhat év nehéz terhével vállain ma is a munka embere. Dolgozik megfogyatkozott számú rendelőknek és sajátmagának boldog örömeire. A tervrajzai olyan finomak, hogy a lírai elmélyedés már szinte bűn ebben a „csőbutoros”, „sachlicheitós”, kétbalkézű izlés korszakában. Ami kezei alul kikerül, — tökéletes kézműipari remekmű. Nem tulzunk a tárgyilagos megállapítással: költészet és nemes formaérzék.

Mint ember, az első közül való. Nyíltszívű, áldozatos, intelligens, energikus ma is — pedig „az idő hogy eljár!” Az ardeai iparosság közéletében mindig fontos tényező volt, —

ugyis, mint az Országos Ipartestületi Szövetség elnöke, s ugyis, mint kamarai tag, ipartestületi alelnök, tizenhat éven át rendkívül munkás tagja a város törvényhatósági bizottságának és delegátusa az országos betegsegélyező pénztárok kézműipari érdekeltségének.

Írásai sok esetben nagy feltűnést keltek és a hivatalos, sőt a kormányzati tényezők is ismételtlen felfigyeltek vaslogikáju okfejtésére. Mindennél többre becsülte azonban Szabó Károly, hogy becsülték, tisztelték és szerették azok, akikkel egy ütemre dobolt hűséges emberszive.

*

Negyvenéves munkateljesítmény közvetlen határán most így beszél — szemében könnyharmattal — az asztaloscéh dúsérdemű „atyamestere”:

— Országgrészünkben legalább százhusz önálló asztalos van, akik nálam, tölem tanultak. Boldog és büszke vagyok, hogy ennyi egzisztenciát nevelnem sikerült. Egész életem legnagyobb öröme volt, amikor az iparskolában a szakrajtot tanítottam és a növendékeim ráeszméltek a szépre, meg a jóra.

— Az utóbbi időben „elfeledtek” rólam. Nincsenek megrendeléseim és sokan azt a hírt terjesztik: feladtam az ipart. Hát ez nem igaz. Én a negyven évvel ezelőtt szerzett iparjogosítványomat csak a halálos ágyamon adom fel. Pedig ropant terheim vannak és gyakorta fáj, ha azt látom, hogy igen jó módban, sőt dúsán élő urak előbb terveztetnek, aztán alkusznak velem, — végül pedig a megrendést másnak adják...

A „bihori asztalos-céh” jelességgel első rendű utvamegrét, országgrészünk egész iparosságára meleg ünnéplésben fogja részesíteni negyvenéves munkájának értékelésére s Oradea egész társadalmi tisztelgetéssel Szabó Károly érdemei iránt. (—ldh.)

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétlapon: Egész évre 200, félévre 100, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 25 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza. Csaták válaszöblyogok magdalevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugatról borulás, sok felhős, zivatar, élénkebb szél, lehülés.

Hull a haja, korpás a fejbőre? Ne használjon hajvizet, hanem használja a tudományos alapokon nyugvó, orvosok által ajánlott hajtápszert, a Tarpan hajcseppet.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 egyenlő, London 15.44, Newyork 306 hétnyolcad, Brüsszel 51.80, Milánó 24.17 fél, Amszterdam 208.35, Berlin 123.42 fél, Bécs — schilling 57.10, Prága 12.68, Varsó 57.70, Belgrád 700.

Személyi változások a satumarei egyházmegyében. Satu-Mare. Saját tud. A satumarei római katolikus egyházmegye területén szeptember elsején a következő személyi változások lesznek: Vizler László s.-lelkész ugyanilyen minőségben Caminból Urziceni-be kerül. Helyébe Franczel Károly végzett teológust helyezték. Fekete István segédlelkész Mofinul-Mareról Baia-Spiera, Gyulay Odón újmisést Mofinul-Marera megy. Dobos János végzett teológus Treamra, Kuncz József dr. Urziceni-ből Baia-Marera, Brendli József Baia-Marera-ról Satu-Marera segédlelkésznek. Heinrich Ferenc segédlelkész Satu-Mareról plébánosnak Campulung la Tisara, Müller György Campulung la Tisara-ról Aradra, míg Pfeiffer Mátyás Ardeáról Careiba kerül hittanárnak.

Orvosi hír. Dr. Schifbeck Emil belgyógyász, ideg és tüdő-szakorvos, aki a budapesti tüdőszanatóriumban tíz évig működött, a közelmúltban Careiba telepedett le, ahol Iuliu Maniu utca 9 sz. alatti családi házban megnyitotta rendelőjét, amely röntgennel, kémiai és mikroszkópiai laboratóriummal van felszerelve, villanykezelés, (vibrációs massage, histamin kezelés) tüdőlég-mellkezelés, quarz áll a betegek rendelkezésére. Rendelő órák délelőtt 9-től 11-ig, délután 3-tól 5-ig.

* **Felvétel az oradeai Szent József fiúnevelő intézetbe.** A miniszteri jóváhagyással működő Szent József fiúnevelő intézet felvesz még az elemi, Gojdu-liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi iskolába járó rendez bentlakók növendékeket. A gondos felügyelet és lelkiismeretes naponkénti többszöri csoportos és egyéni tanítás biztosítja a lelki fejlődést és szép tanulmányi eredményt, a tágas udvaron felállított modern tornaszerek, állandó orvosi ellenőrzés, jó és bőséges táplálkozás pedig a testi fejlődést. Érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást a Szent József fiúnevelő intézet igazgatósága Oradea, Str. Brătianu No. 7.

Guksza herceg Nápolyba érkezett. Nápolyból jelentik: Guksza herceg, Tigre tartomány volt kormányzója, aki az abessziniai hadjárat elején az olaszokhoz pártolt át, Nápolyba érkezett.

A király madaral. Londonból jelentik: Londonban különös és szép szertartás játszódik le a Themzén a napokban. A Themzén és Anglia folyóin sok hattyu él, mindig akad, aki rendszeresen eteti őket, mert hisz az angol közönség nagyon szereti ezeket a királyi madarakat, az angol vizek dekoratív díszét. A hattyuk egyáltalában nem gazdátlanok: ősi törvény a király tulajdonainak mondja őket. S hogy a jogfolytonosság megmaradjon, minden évben elindul a parlament elől egy régimódi csónak s benne királyi herold, hogy az új évben kikelt hattyukat a király madarainak nyilvánítsa.

Külön páncélszekrényt kapott Lehel kürtje. Jászberényből jelentik: Lehel kürtje, a jászág legősibb történeti kincse, új lakáshoz jutott a napokban. A kürt évszázadokon keresztül a főtemplom főoltára mellett szabadon lógott minden őrzés nélkül. 1924-ben a Jász Múzeum létesítéskor üvegfedelű vitrinbe került a kürt. Most azután ötletes fogaskerékszerkezetet építettek, amellyel az üveg-szekrényből a bemutatás után páncélszekrénybe lehet süllyeszteni Lehel kürtjét.

Az őszi érettségi vizsgálatok. Bucuresti. Saját tud. Az őszi érettségi vizsgálatok szeptember 25-én kezdődnek. Tekintettel arra, hogy ezzel kevesebb a jelentkező, kisebb lesz a vizsgáztató bizottságok száma is.

Megtalálták a legrégebb bibliafordék folytatását. Mint valami fantasztikus regény, úgy hangzik egy tudományos hír, amely arról értesít, hogy megtalálták a világ legrégebb biblia-kézirat-darabjának egy kiegészítő részét! Az első darabot a manchesteri Rylands-könyvtárban őrizték: apró, megsárgult papiruszdarabka, néhány sor írással Mózes ötödik könyvéből. Csak sejtették, hogy alexandriai eredetű s valószínű, hogy még a római uralom ideje alatt került Britanniába s különböző kolostorokon át a manchesteri kéziratgyűjteménybe. A másik darabját — pontosan ott, ahol ez a manchesteri kézirat sorai megszakadnak — egy alexandriai véletlen adta elénk nemrég. Az egyik alexandriai külvárosban rombadőlt egy régi ház, annak törmelékeiből került elő s egy fellah éppen olyan archeológusnak adta el, aki tanulmányozta a manchesteri példányt s meglepődve látta a papir azonosságát és az ott megszakadt szöveg folytatását. A két papirusz most természetesen egymás mellett van a manchesteri muzeumban és a röntgenvizsgálat is kiderítette teljes egymáshoztartozásukat!

Megosszabították a román-lengyel kereskedelmi egyezményt. Bucuresti. Saját tud. A tavasszal lejáró román-lengyel kereskedelmi egyezmény meghosszabbítására hónapokon át folytatott tárgyalások most annyi eredményre vezettek, hogy egyelőre szeptember 15-ig meghosszabították a régi megegyezést. E határidő lejártá előtt az új megállapodásnak létre kell jönnie. Azért rövidesen román küldöttség megy Varsóba.

Egy batáviai magyar örökösét keresetnek. Budapestról jelentik: A batáviai kormányzó felhívást intézett a magyar, osztrák, szerb és cseh hatóságokhoz, hogy közöljék: a Holland-Java területén elhalt Holczer Hermannak vannak-e rokonai. Holczer ugyanis többmillió holland forintot kitevő vagyona egyik felét benszült feleségére hagyta, másik felét európai rokonaira, akikről felesége nem tud semmit. Holczerrel csak annyit tudnak, hogy negyvennyolc évvel ezelőtt magyar utlevéllel vándorolt ki.

UJABB ÖSSZEESKÜVÉST LEPLEZTEK LE OROSZORSZÁGBAN. Moszkvából jelentik: Szmolensz vidékén újabb nagy, a szovjet-kormány ellen irányuló összeesküvést leplezték le. A mozgalom vezére a környéken levő porcellángyár igazgatója volt és a helységekben ezrekre menő híveket szerzett magának. Eddig mintegy kétszáz letartóztatás történt.

Egy bolgár őrmester állítólag a Dunába dobott egy román embert. Bucuresti. Saját tud. Az Univerul így ad hírt egy bulgáriai román parasztember esetéről: Augusztus 19-én az egyik dunamenti bulgáriai faluban egy határról letartóztatta Florea Marin parasztembert, mert bízta a falusiakat, hogy tartassák ki a román nyelv mellett. Egy granicárőrmester aztán csónakba ültette a letartóztatottakat, hogy a legközelebbi őrsre evezzen vele. Alig ávoztott azonban 20 métert a parttól, a vízbe dobtá a szerencsétlen román parasztot, aki nem tudván uszni, belefulladt a Dunába. Az őrmester azt a jelentést tette, hogy Florea Marin beleugrott a folyamba, mert a román partra akart menekülni, de — teszi hozzá az Univerul — a falusiak jól tudják, hogy a parasztember a bulgár őrmester kegyetlenkedésének esett áldozatául.

* **A gyakran visszatérő fejtájás és szédülés** sok esetben megszűnik, ha a beteg naponként reggel éhgyomorral és este lefekvés előtt egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Az orvosok ajánlják.

Mérget kevert a gazdája levesébe a cselédeleány. Satu-Mare. Saját tud. Valea Visului maramuresi községben Popiga Julia nevű asszony a megye miatt összevesztett szomszédjával, Spivaliuc Gavrilával. Popiga Julia a sértő szavakért, amelyeket a gazda veszekedés közben mondott neki, borzalmas bosszút eszelt ki. Fűvekből, gyökerekből mérget kotyvasztott, majd magához hivatva és lefizette a földműves Dobel Anna nevű cselédjét, akit azzal bízott meg, hogy a mérget gazdája levesébe keverje. A leány ezt meg is tette, de tállalás után sirva bevallotta tettét. Popiga Juliát a csendőrség letartóztatta.

Új társasjáték Amerikában. Newyorkból jelentik: Amerikában új társasjáték jött divatba a keresztretjvény és a jóljó után: a monopoly. Négyen játszhatják, a hozzá használt tarka nagy kártya hasonlít a lóversenyjátékhoz. S mint ahogy a lóversenyjáték ötletét az igazi lóverseny gyakorlata és esélyei adják, a monopoly-játék a tőzsdé szabályainak és esélyeinek játéka, szellemes, néha groteszk kombinációiban részvények, árfolyamok, trösztök, ringek szerepelnek.

Hosszabbítsd meg életedet

Az életet meg lehet nosz szabbítani, betegségeket megelőzni, betegeket gyógyítani, gyengéket erősíteni, csüggedőket felemelni és szerencsétleneket vidámmá tenni.

Mi áll minden betegség mögött?

Az idegerő gyöngülése, nyomott hangulat, kedves barátok és hozzátartozók elvesztése, csalódások, betegségtől való félelem, helytelen életmód és sok más ok

Egy vidám szív

a legjobb orvos! Van egy út, amelyen haladva vidámmá lehetsz, újra veszakapod életkedvedet és reményekkel teli leszel és ezen utat megtalálja mindenki, aki az iránt érdeklődik és aki ez ügyben ír, mert

teljesen ingyen

kap egy utmutató füzetet. Ezen kézfizetben meg van magyarázva, hogy rövid idő alatt hogyan lehet ideg- és izomerőt szerezni, fáradságot, lehangoltságot, szórakozottságot, gyenge emlékezőtehetséget, munka iránti kedvetlenséget és sok más betegségi tünetet gyógyítani és elkerülni.

Kérjed ezen díjtalan füzetet, mert sok reményteljes órát szerzel magadnak vele.

Postai cím:

ERNST PASTERNAK,
BERLIN 50

Michaelkirchplatz 13, Abt. 738.

Diplomás nők. Bécsből jelentik: Ausztriában összeállították a diplomás nők diplomáinak arányát. Az eredmények meglepőek. A gyógyszerészdiplomák 51 százaléka, az orvosiak 18 százaléka, a filozófiai doktorátusok 41 százaléka, a kereskedelmi diplomák 14 százaléka van nők kezén. Jogászdoktorátusoknál csak 9 százalék az arány.

Marhavész pusztit Fagaras megye három községében és a romlott oltószertől százával hullottak el az állatok. Bucuresti. Saját tud. Fagaras megye három községében hosszab bídó óta marhavész pusztit. Tízével pusztultak az állatok. A vármegyei állatorvosi hivatal oltószert kért Bucurestiből, a vész megszüntetésére. Az állatok beoltása után azonban százával kezdtek döglenni a három községben a szarvasmarhák. Kiderült, hogy az oltószert romlott volt. A földművesek között oly nagy a felháborodás, hogy a megyefőnököknek ki kellett mutatniuk a helyszínére, a kedélyek lecsillapítására.

* **Jelentkezések a társulati fiú- és női kereskedelmi liceumba.** Az oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott fiú s női társulati felső kereskedelmi iskolák az 1936-1937. tanévben az új törvény rendelkezésének megfelelőleg, mint fiú és női kereskedelmi liceumok folytatják működésüket. Az eddigi felső kereskedelmi iskolai növendékek szabályszerűen folytatják a tanulmányaikat a kereskedelmi liceum VI., VII. és VIII. osztályában. A régi kereskedelmi iskola I. osztályának megfelelő V. kereskedelmi liceumba iratkozó IV. gimnáziumot végzett tanulók felvételi vizsgát tesznek szeptember hó elején harmadában. Jelentkezés a felvételi vizsgára részletes felvilágosítások kérése már mostantól kezdve az intézet igazgatóságánál naponként délelőtt 11-12 között. Végleges beiratkozás VI., VII. és VIII. osztályokba augusztus 25- szeptember 3-ig a V. osztályba a felvételi vizsga után. Az izraelita tanulók szombaton az írásbeli munkák alól felmentést kapnak.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás SZIV és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. **NŐI BETEGSÉG** a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral. Modern napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Allandó katonazene. Pausálkurák az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Kincs a pincében. Bécsből jelentik: St. Johann községben, Ausztriában egy öreg ház renoválása közben egy négykiló súlyú kancsóban, alig félméterre a ház pincéjének felszíne alatt, különböző régi pénzeket találtak. A kancsóban 118 ezüsttallér volt, nagyrészt Mária Terézia, II. József, II. Lipót korából származó. A pénzek között találtak egy igen ritka, numizmatikai szempontból igen értékes, 1702-ből származó mantuai érmét, továbbá a württembergi és a bajor királyság ezüstpénzeit. A lelet a községben nagy feltűnést keltett. Nyomozás indult meg, hogy a ritka ezüsttallér tartalmazó öreg kancsó egykori gazdájának kilitét megállapítsák, valamint azt is, milyen körülmények között került rejtékhelyére a négykilós kancsó.

Egy főhadnagy titokzatos öngyilkossága a menyasszonya közelében. Bucaresti. Saját tud. Gheorghe Popovici főhadnagy, egy iaszi gyalogezred tisztje, autókirándulást tett a a Békás szorosban menyasszonyával és ennek édesapjával, Ropceanu képviselővel. Visszatérve Gura-Homorului község közelében motorhiba következett be a gépkocsin. Mialatt a sofőr a hiba kijavításával volt elfoglalva, a főhadnagy bement a közeli kis erdőbe azzal, hogy mingyárt visszatér. Alig tűnt el azonban a sűrűben fegyverlövés hallatszára az erdőből. A képviselő és leánya odasiettek és a főhadnagyot átlőtt halántékkal találták a földön. A legközelebbi kórházba szállították, de utközben kiszenvedett. Levelet találtak nála, amelyben bocsánatot kér szüleitől tettéért, de annak okát nem adja.

Megvalósult Verne Gyula regénye a Gózház. Verne Gyula ifjúsági regényei közül a Nantulus tengelattjáró, a repülőgép és több már megvalósult a regények megírása óta, most pedig a Gózház c. regények kelléltre. Olyan autót készítenek Amerikában, amelyhez lakóháznak berendezett pótkocsit tartozik. A múlt század nyolcvanas éveiben legizgalmasabb olvasmányok egyike volt Jules Verne híres regénye: A gózház, amely először írta le a sínek nélkül haladó kerek lakóházat. Most már a Pierce Arrow Motor Corp. szerelvény készíti az acélvázás alumínium burkolatú pótkocsikat, amelyek berendezése a legnagyobb igényeket is kielégíti. A pótkocsik sikere olyan nagy, hogy más gyárak is fölvettek munkakörükbe ezt az üzemet. Sőt már az eladási szervezetet is kiépítik és főleg az autókereskedőkre bízzák a pótkocsik terjesztését is. Amerikában már 100.000 darab ilyen lakóháznak berendezett pótkocsit van forgalomban, amely lehetővé teszi, hogy tulajdonosa ott lakják, ahol akar.

Crosházán megkezdődnek a földgáz-mélyfúrások. Orosházáról jelentik: Tíz év óta küzd Orosháza azért, hogy a község határában feltérő nagymennyiségű földgázt ne hagyják elveszni. Az Orosházi Kereskedelmi Csarnok többször írt fel a pénzügyminiszteriumhoz, de 10 év után csak most kezdődtek meg a mélyfúrás előkészítő munkálatok. Tegnep Orosházára érkezett Schmidt Elegius, a Földtani Intézet adjunktusa és megállapította, hogy az Orosháza határában elterülő földgáz mélyében nagymennyiségű földgáz rejtőzik. Orosháza egyik fürdőjében különben évek óta működik egy negyven lóerős motor, amelyet földgázzal hajtanak. A vizsgálat eredményei után rövidesen megkezdik a mélyfúrásokat, mivel Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója is úgy nyilatkozott, hogy a talaj nagymennyiségű földgázt tartalmaz, amelyet érdemes hasznosítani.

Több a színes, mint a fehér pilótánő. Az Egyesült Államokban hat színes nő kapta meg a pilótadiplomát. Különböző megállapították, hogy Amerikában viszonylagosan, tehát számarány szerint több a színes, mint a fehér repülőnő. Mikor fog egy ötletes menedzser légi meccset rendezni a fehér és fekete női aviatikusok közt?

Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves barátainknak és ismerőseinknek, akik drága, feledhetetlen halottunk elhunyt alkalmával személyesen vagy más úton kifejezett részvétlükkel mélyeséges fájdalomukat enyhíteni szívesek voltak, ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk. A gyászoló Dayka család.

Sportházat ástak ki Pompeiben. Rómából jelentik: Pompeiben a szakadatlanul folyó ásatások nevezetesen és érdekes emléket hoztak felszínre: egy teljesen ép, óriási antik sportházat, amely olyan tökéletes, hogy minden további nélkül használni lehetne ma is. A szántíz méter széles és száznegyven méter hosszú sporttelep építmények veszik körül, belső oldaluk tribünökké vannak kiképezve, kifelé pedig gyakorlótermek s lehetne mondani egyesületi helyiségek és adminisztrációs szobák vannak. A sportépület egyik legnagyobb tanuja a Pompeit suttott szörnyű katasztrófának: szobáiból tömegével ássák elő a tufával körülöfolyt csontokat; a földrengés és lávaömlés alkalmával a közelben lakók a masszív épület boltívei alatt és helyiségeiben kerestek menedéket — hasztalanul!

Egy foxterrier kutya megmentette gazdáját és annak családját. Londonból jelentik: Négy jökevdű kiránduló, aki Bridgeport mellett, egy vitorlás csónakban keresett enyhülést a nagy hőség elől, egy kis foxterriernek, Bonzónak köszönheti az életét. A Brundenell házaspár tízéves kisfiukkal és egy másik ötéves gyerekkel kiment vitorlázni a tengeröblbe. Hirtelen szélroham felborította csónakját és a biztos halál várt volna rájuk, mert egyikük sem tudott úszni. Szerencsére velük volt Bonzó is és a bátor foxterrier, persze pompásan uszik, nyomban nekivágott a víznek és szerencsésen partot is ért. Amikor nem látott senkit, továbbrohant addig, míg nem találkozott egy arra sétáló férfival. A foxterrier elébe állt és kétségbeesett ugatással igyekezett tudtára adni Reginald Goodnak, hogy gazdái milyen veszedelemben forognak. Reginald Good először barátságosan megsimogatta a kutyát és tovább akart menni, de Bonzó, a foxterrier nem eresztette el. Addig ugatott és addig kedveskedett Goodnak, míg sikerült megértetnie vele, hogy komoly dologról van szó. A kutya most már előreszaladt az öblől partjára és Good látta, hogy a felborult csónakba kapaszkodó Brundenell alig tudja már fentartani feleségét és a két kis gyereket. Szerencsére Good kitűnő úszó, habozás nélkül a vízbe ugrott és erős küzdelem után sikerült is megmenteni a családot.

210 sakkmeister Münchenben.

Münchenben most folyik a sakkolimpia. Képünk a kiállítási csarnok nagytermét mutatja, amelyben 21 nemzet 210 sakkmeistere játszik.

* **Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek** a rendkívül elnyén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — nagyfóntosságú szolgálatot tesz azzal, hogy a bélműködést szabályozza és igen könnyű, lágy székletet biztosít. Az orvosok ajánlják.

Halálozás Oradeán. Özv. Stitz Mihályné 76 éves korában szombaton délelőtt elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 4 órakor lesz a Str. Bălcescu 33. sz. gyászháztól az olasági temetőbe (Caritas).

Üvegűből készülnek a ruhák Amerikában. Newyorkból írják: Az utóbbi időben sokat foglalkoznak a szakértők azzal a gondolattal, hogy forradalmasítani fogják az öltözködést olyképpen, hogy selyem- és posztóruhák helyébe üvegűből készítenek és hoznak forgalomba. Volt már eset, hogy Amerikában, sőt Párizsban is egy némelyik hílon celofan ruhában jelentek meg a hölgyek, az amerikai üveggyárosok azonban most azzal a merész vállalkozással foglalkoznak, hogy az üveget a mindennapi öltözködés programjába helyezik. E célból különleges üveget készítenek. Állítólag Illinoisban üvegűszettereket hordanak már a nők, a newyorki üzletekben tömegével találunk üvegűkalapot és számos cipőt, amelynek sarka és felsőrésze üvegűből készült. Mint mondják, az üvegű törhetetlen. Az üvegűruha tervezésével egyidőben az amerikai üveggyárak kezdeményezésére kísérletképpen egy üvegűházat építettek Newyork közelében, amelynek alapja, az oszlopok, a gerendák, a tető sőt a 30 méteres torony is üvegűből készült. A házat építő üvegűvári mérnök kijelentése szerint az üvegű sokak alkalmasabb a levegőréteg izolálására, mint például a tégla vagy cement. A házáépítéshez szükséges üvegűt kivül az egyik amerikai gyár egészen különleges üveget állított elő, amelyet butorok, székek, ágyak előállítására lehet használni. Ez szilárd üveg erős ellenállásánál fogva mindennek felhasználható. Más a helyzet a hajlékony üvegűnél, amely papír módjára összecsavarható. — Amerikában nagy propaganda folyik most az üvegűruhák, üvegűházak és különböző háztartási cikkek terjesztése érdekében. Egyik amerikai újságíró tréfásan jegyezte meg ezzel kapcsolatban: „Hölgyeink most már nemesek, üvegűcipőkben járnak, mint a mesebeli hamupipóke, hanem üvegűruhában díszelnek üvegűházakban, üvegűgyárakban, vajjon titkukat most hogyan leplezik az új, átlátszó üvegűvilágban?”

Futballmérkőzés Oradeán. Vasárnap délután öt órakor Törökvs—Kolping mérkőzés a Rédey-kerti Mihály-pályán. A két csapat összeállítását a következők: Törökvs: Farkas — Fábrián, Sándor III. — Domlan, Csont, Kréca — Beleznai, Tóth, dr Székely, Balk, Hanga. Kolping: Hajner — Szokolszky, Galamb — Szűcs, Kecskeméti, Nagy — Pösze, Vékony, Sándor II., Kerekes, Urszán. A Törökvs—Kolping mérkőzést Makkabea—Vestul mérkőzés előzi meg. A dupla másorra rendkívül olcsók a helyárak.

SZÍNHÁZ

Országos Magyar Népszínházai szervezett Battyan Kálmán

Battyan Kálmán, a targonmuresi színház volt igazgatója megszervezte az „Országos Magyar Népszínházait”, amellyel az összes ardeali városokban akar működni. Társulatát a legjobb erőkből szervezte meg, akik névszerint a következők: Paál Magda, az aradi színház v. primadonnája, Honti Piri, Gróza Böske szubrettek; Földes Berta anya színesnő; Palády Rózsai, aki a Vaszary Piri nyomdokain halad Kóródi Irén, Légradiné Sándor Ica, Nagy Ilus, Arany Sári, Vajda Nusi, Szép Rózsika, Andrassy Ili szubrett. Tarnay József, Juhász Jancsi, Kiss Elemér, Révész István, Sziklay József táncoskomikusok. Bihari Zoltánnal és Szentés Istvánnal még tárgyalásban van. Boros Sándor, Földes Lajos, Nagy Kálmán karmesternő, Jenőffy Tusi sugónő, Huber Ernő titkár, aki a bérletezéseket már Ardealban megkezdte. Kellán Sándor kollékes két segédrel, Papp Sándor diszletmester. Battyan Kálmán kijelentette, hogy igyekezni fog minden újdonságot a legnagyobb és legszebb kivitelben bemutatni. A következő darabokkal kezd meg előadásait: Parmai ibolya, Csárdás, Dinomdánom, Sültgalamb, Hulló falevél, Meseáruház, Csavargó lány, Csak egyszer élünk, Szonja, Harangvirág, Uri lány, Madam Bajzós, Méltóságos asszony, Néma levante, Házaság, Aranyzóru bárány, Mese a Grand hotelben stb.

Egy arany szívű és arany szájú ember emlékezete

Írta: dr Lengyel Alajos

Mint mikor a nagy detonáció nyomában megremegett a föld, úgy jött, egy éve a döbbenetes hír, hogy a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem kiváló professzora, számos kulturintézmény kimagasló vezetője, Wolkenberg Alajos elköltözött az élők sorából.

Nem találtunk vigasztaló szavakat a döbbenetes hír hallatára. Szívünk heves dobogása... a szemünkbe tóduló könnyek özöne jelezte, hogy a kifürkészhetetlen Gondviselés rajtélyes keze súlyos csapást mért ránk, mert elvette tőlünk „a mi fejünknek koronáját.”

Most, hogy a gyászos évforduló alkalmából elem tűnik dőlő alakja, azon tündömlő, mit rajzoljak meg benne ebben az emlékezésben? A papot, a tanárt és pedagógust, a hit-szónokot? A lelkek békéjének apostolát? A hűséges barátot? Az atyai jóltevőt? Az igaz élet leghűbb harcosát? Arany szívűségét?... Ki tudná felsorolni mind az életnyilvánulásokat, melyeknek nemes lelke, fenkölt jelleme, tudásban kimeríthetetlen elméje — tartalmat, való-ságot adott?

Hihetetlen munkabírással dolgozott. Kora reggeltől késő estig, szünet és megállás nélkül. Csak akkor pihent, ha látogatók zavarták meg. A hajnali órákban már elmondta miséjét. Azon túl a napnak minden időszakát szellemi munkával töltötte. Tanult, olvasott, írt, előadásaira, beszédeire készült, könyvein, munkáin dolgozott. És imádkozott.

Ez a túlfeszített szellemi munka magyar-rázata — aránylag korai összeroppanásának. Nem bírta idegeivel tempóban szolgálni azt az óriási munkakört, melyet fenkölt lelkével és nagy szellemiségével, dolgozni akarásával maga elé szabott.

— Minden beszédemet leírom. Kivétel nélkül, — mondta. — Soha nem történik meg velem, hogy egy beszédemet kétszer elmondanám, vagy hogy egyiknek anyagát egy másik beszédben felhasználjam.

A méh szorgalmával gyűjtötte szellemi kincseit.

A nekrológok, amelyek halálakor megjelentek, felsorolták munkáinak címeit. De sehol nem olvastam arról a szép imakönyvről, melynek minden sorát ő maga írta meg, az élet minden alkalmára és minden viszontagságai közben elmondani való fohászaival, könyörgéseivel 960 sűrű oldal. Remek az érzések, érzelmek és gondolatok gazdagságának. Hű tükröképe az Isten iránt való nagy szeretetének, lázatos, áldozatos lelkének.

Ritka egyéniség volt. Csupa szívből, csupa szeretetből tevődött össze. Mindenkor többet juttatott másoknak, amint amennyit ő másoktól várt. Magához ölelte embertársait, különösen tanítványait. Lebilincselő közvetlenségével és emberszeretetével mint egy mágnes tudta az erőket a közös cél szolgálatába állítani. Csodás lelkeségét átvittette tanítványai szívébe, akikért legtöbbször áldozott és dolgozott. Egy kedves könyvét nekik dedikálta: „Missziós előadások és szentbeszéd Vademecuma”. (1931). „Tanítványaimnak odaadó tisztelőm, testvéri szeretetem és legkedvesebb emlékezéseim bizonyosságul” — címmel.

Mindenfelé áldást fakasztott, amerre csak lépett. Egész ember volt. Hatalmas pillére a nemzetnek és a társadalomnak — azon a helyen: az egyetemi katedrán, ahová az isteni gondviselés állította. Im már félelem nélkül járhat az enyészet birodalmában, mert megtermékenyítette korát, amelyben élt és legnemesebben töltötte be azt a hivatást, amelyet az élet neki felkínált.

Szerette az életet. Ez akkor tűnt leginkább szembe, amikor most két éve beteg lett és elmulását kezdte megérezni. — Vége van a szép időknek, — mondta és könnybe lábadtak szép, átható tekintetű szemei. Ki is gondolta volna ekkor, hogy oly közel már a vég! A természetnek megvan a maga rendje. A halált hervadás, leveleshullás, méltóság, csönd, dermedő lélek és valószínű életkedv előzi meg. Ezek a jelenségek

voltak az ő elmulásának is — előhírnökei. S ő mindezt előre látta, érezte. Utoljára látta! — mondta. És áldásra emelte munkás kezét. „Csak gyógyítana meg engem az a jó Isten, akit olyan igaz szívvél szolgáltam egész életemen át. Vagy adna gyors halált. Félek, soká fog tartani”. És a jóságos Teremtő meghallgatta beteg lelkének könyörgését. Nem sokáig tartott a hervadás...

Wolkenberg Alajos csak a szellemi értékek felhalmozásához értett. A földi kincsekkel nem sokat törődött. Három ízben is megválasztották a hittudományi kar dékánjává, 1929-ben pedig az egyetem Rector Magnificus-a lett. Mások vagyont gyűjtöttek össze. Ő minden keresményét jótékony intézményekre, egyetemi alapítványokra, szegény egyetemi tanulók felségélyezésére fordította. Aki hozzá kért ment, soha se ment el üres kézzel.

Rengeteget áldozott a különböző egyetemi karok kollégális együttműködésének és az összejáratandóság érzésének istápolásáért. Sok ízben összehozta a négy egyetemi kar dékánjait és tanárait. 100—100 terítékes ebédekkel traktálta őket. Aki különben megfordult vendéglátó asztalánál, vagy vendégszerető háznál, tapasztalhatta, hogy milyen bőkezűen halmozta el vendégszeretetének minden melegségével időgátot.

Jó barát volt a szó igazi, nemes, sokrateszi értelmében. Nem csak az örömeiben, a boldog órák pillanataiban osztotta meg együttérzését azzal, akit barátságára tartott méltónak, hanem részt követelt magának a megpróbáltatások idején, a balsors súlyos terheinek viselésében is. Segített, gyámolított, felemelt, erősített, vigasztalt — és nekifeszített erős vállával segédkezett a sors csapásainak súlyos keresztjét viselni, hordani.

1912-ben költözökhözött fel Budapestre. De lélekben, szívében élete végéig a satumarei egyházmegye leghűségesebb papja akart maradni és maradt is. Az egyházmegye minden dolga érdekelt. Mikor az impérium változásával az egyházmegye több kormányzati kerületre szakadt, külön, püspökhöz intézett levélben jelentette ki szándékát, hogy ő tovább is a satumarei egyházmegye papja akar maradni.

Nagy szeretettel vonzódott a szentéletű Boromíza püspökhöz. 25 éves egyházmegyei főpásztorága jubileuma alkalmával ő mondta az ünnepi beszédet a satumarei székesegyházban. A szentéletű főpap elévülhetetlen érdemei nem találhattak méltóbb szószólóra.

Midőn annakidején, 1913-ban a budapesti egyetem Boromíza püspökök kulturális érdemeit a hittudományi disz doktorsággal tüntette ki, — szinte magam előtt látom délceg alakját, a boldogságtól mosolygó arcát, s az örömtől ragyogó szemének tekintetét, — amint magával hozza a Zubriczky Aladár és Mihályffy Akos tanártársai társaságában — a diplomát az agg főpaprak. Püspöke érdemeinek elismerése és megjutalmazása senkinek sem szerez nagyobb örömet — nálánál. De a püspök is nagyon szerette és értékelt egyházmegyéjének e kimagasló büszkeségét és díszét. A beavatottak közül is kevesen tudják, hogy midőn Szentgyörgyi I. Károly halálával az egyik kanonoki stallum megüresedett, Bo-

romíza püspök e sorok írója által bizalmas kérdést intézett hozzá, elfogadná-e és jónéven venné-e kanonokká való kinevezését. Ő elhárította magától — tagadó válasszal — a főpásztori kiüntetést. „Hadd essen nálamndi érdemesebb személyre a választás, én csak megmaradok egyetemi tanárnak, ezt a foglalkozásomat el nem hagyom.”

A hit-szónoki tanszéken Glattfelder Gyula utóda lett. Ő kezdte ebben a minőségében az egyetemi ifjuság vallás-erkölcsi nevelését ideálisabb alapokra helyezni. Szorgalmazta az istentiszteletek és egyházi tanítások pontos látogatását és hallgatását. Szokásba hozta, hogy a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteken — jó példamutató gyanánt — maga a Rector Magnificus is mindenkor megjelenjen. Az egyetemi templomban mondott gyönyörű beszédei a szónoklás igazi remekei voltak.

Sokan nem tudják, hogy a hit-szónoki tanszékre benyújtott pályázatnál Vass Józsefnek, a későbbi magyar kultusz- és népjóléti miniszternek volt a vetélytársa. Az egyetem tanácsa irodalmi munkássága révén neki ítélte — a pálmát. A szerény Wolkenberg maga restelkedik riválisa sikertelensége miatt. „Neki kellett volna bejutnia. Nagy tehetség. Nagy szónoki képesség” — mondta. „Érdemellenül esett rám a választás sora.”

Klebelsberg kultuszminiszterrel is volt némi surlódása. Wolkenberg nagyrabecsülte a satumarei egyházmegye egy akkoriban fiatalabb papját, az aranygyűrűs Scheffler Jánost, akit tanítványa is volt. Az egyetemi tanács az ő kezdeményezésére enyhhangban meghívta a fiatal papot az egyetem egyházi jogi katedrájára. Azonban Klebelsbergnek más jelöltje volt a megüresedett tanszékre s ezért szembehelyezkedett az egyetemi tanács döntésével. Wolkenberg az egyetem autonómiáját látva sőtve a katedrára meghívott tanár kinevezésének mel-lőzésében és feliratot készítet a miniszterhez, melyet az egyetem összes tanácsai is magukévá tettek, — az autonom jog megsértésének reparációja és annak a jövőben való tiszteltben tartása céljából.

Ez a két eset játszott talán szerepet abban, hogy e két ember hosszantartó minisztersége alatt Wolkenberg, aki egyébként minden kvalitással rendelkezett erre a méltóságra, püspökké nem lehetett.

A rektori méltóság viselése egy egyetemű évre terjed csupán. De el nem mondható az a nagy tevékenység, amelyet a rektori székben végzett. Ismert alaposágával összeállította a 300 év óta fennálló Alma Mater összes rektorainak élettörténeti adatait és irodalmi munkásságát. Mekkora anyagot kellett itt aránylag rövid idő alatt feldolgoznia. És egyetlen gyöngyszemet sem hagyott veszendőbe menni a magyar tudományos irodalmi kultura mu-zedlis kincseinek füzérbeszédésénél.

Rektori éve alatt 35 ízben volt doktorrá avatás. 790 végzett egyetemi polgárt promováltak. És minden alkalommal a történelemből merített, a nemzeti események nevezetesebb évfordulóira emlékeztető, magas szárnyalású beszéddel és a gyakorlati életre adó bölcs tanácsokkal engedi el az élet útjára a jelölteket. E beszédeket könnyű alakjában is megjelenteti és a doktorokká avatottaknak dedikálja. Ezek között foglal helyet az a gyönyörű beszéd is, amelyet gr. Apponyi Albert juris doktorrá avatása alkalmából (honori-causa) 1929 március 21-én mondott. Wolkenberg Alajos nagykonceptiójú rektori éve valóban arany betűkkel íródott bele a Pázmány Péter Tudományegyetem annaleiseibe.

A magyar törvényhozás felsőházában is sokszor hallatta szavát. Mindig eseményszám-ba ment, ha szólásra jelentkezett. A leghozzá-értőbb alaposággal szólott hozzá a pedagógiai kérdésekhez és biztos irányonalat jelölt ki a törvényhozó testületnek a szakkérdésekben kö-vetendő teendők tekintetében.

Áldásos, tevékeny életének utolsó előtti munkás évében nekikezd a Pázmány Péter Tudományegyetem 300 éves jubileumának elő-készítéséhez. Kis füzetet bocsát közre, melyben felhívja az egyetem összes volt tanítványa-nyait az ünnepség méltó megrendezésében való segítségére. Az ő előkészítő munkájának tud-ható be az a nagy siker, amely a 300 éves jubileum megrendezésében európaszerte meg-nyilvánult.

MARGUERITE BOURGET:

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajdó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ara 95 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunkban.

Látogatás Alja Rachmanovánál

Hogyan születnek meg a nagy írók halhatatlan művei?

Az osztrák főiskolások folyóirata, a *Hochschulzeitung*, legutóbbi számában érdekes beszélgetést közöl, melyet a lap egyik tudósítója folytatott a Salzburgrban élő kiváló írónővel, Alja Rachmanovával.

Rachmanovát nem kell külön bemutatnunk olvasóinknak. Abban a sajátos irodalomban, mely az új Oroszország politikai, társadalmi, vallás-erkölcsi és irodalmi tanulmányozása, ismertetése, vagy éppen bírálata körül kristályosodott ki, egészen elsőrangú helyet foglalnak el Rachmanova könyvei. Az írónő,

ALJA RACHMANOVA

aki maga is az orosz föld szülötte, távol a mindennapi élet eseményeitől, visszavonultan él Salzburgi otthonában. Mégis, élesen, világosan látja a jelent és annak történéseit, s amikor egy-egy könyvében a nagy nyilvánosság számára is megnyilatkozik, azt nemcsak mint éles szemű megfigyelő teszi, hanem az események szálait összefonva, s a maga finom, minden külső hatásra érzékenyen rezonáló érzésvilágán átvezelve, a jövőbeli következtetéseket is biztos kézzel megrajzolja.

Talán ez az egyik fő oka annak, hogy legfrissebb munkája a „Die Fabrik des neuen Menschen”, a legutóbbi hónap alatt a szó szoros értelmében világsikerre tett szert s a párizsi „Académie d'Education d'Entente Sociale” első díját nyerte el.

Ezzel a példátlan sikerrel kapcsolatban kereste fel őt az újságíró Salzburgi otthonában, amelynek minden zuga — mint a tudósító megjegyzi — a kiváló költőnő egyedülálló egyéniségét tükrözi vissza.

Az újságíró első kérdése ez volt:

— Ön, Nagyságos Asszonyom, a közelmúltban olyan irodalmi sikert ért el, ami világhírnevét, mint írónőt — ha ugyan ez egyáltalán lehetséges — a kétszeresére emelte. Egy tekintélyes nemzetközi pályázaton az első díjat nyerte el. Milyen belső okok indították arra, hogy ezen a pályázaton résztvegyen?

— Nehéz erre válaszolni. — mondotta az írónő. — Mert egy olyan pályázaton való részvétel, mely a mai orosz viszonyok leírását tűzi ki feladatul, könnyen félreértésekre adhat alkalmat. Természetes, hogy én, mint asszony, és költőnő mindenekelőtt nem politikai, hanem emberi és lélektani szempontból igyekszem megvilágítani az eseményeket. Meghiv-

* Magyarul „Irgalom” címen jelent meg. Kapható könyvtáryunknál. Ára 100 lei.

tak a pályázaton való részvételre és én úgy gondoltam, hogy ezezt a részvétellel szolgálhat tehetek ennek a mai, meggyötört emberiségnek. Elsősorban a lelki válság érdekelt, melyet az emberek körülöttem, orosz hazámban átéltek.

— Ön tehát, Asszonyom, amikor oroszországi tapasztalatait regénybe rögzítette, lényegében a maga lelki átéléseit szötte bele leírásába?

— Igen. De hogyan is magyarázzam meg? Talán úgy kellene engem elképzelnie, mint egy fényképezőkészüléket. Ami a szememen át a lelkembe hatol, az ott marad, lerögzítve, mint kép, amelyet nem lehet többé onnan kitörölni. S valami kényszerít, hogy leírjam mindazt, amit láttam, vagy átéltem. Ezek a képek azonban nem maradnak merevek, mozdulatlanok, mint a fényképező készülékben, hanem élők, husból és vérből való emberek lesznek. Az élet odakint halad a maga határozottan megszabott irányában, de bent, az én lelkem, ennek az örök mozgásnak tükré, állhatatosan egyhelyben marad. Bármi történjék is, én mindig ugyanaz maradok.

— Az Ön érzékeny fényképező készüléke tehát mindent megörökít az életből és semmi mellett nem halad el észrevétlenül, ami élet s vele kapcsolatos?

— Természetesen. De ebbe az életbe, mely telve van rendtelenséggel, én, az én életemmel rendet akarok vinni. Ez talán az oka annak, hogy műveimnek sikerük van. Szeretetet aka-

rok vinni abba az életbe, ahol oly sok gyűlölet van, igazságot oda, ahol annyi igazságtalanság uralkodik; röviden: valami magasabbrendűt, az istenségnek valami csekély visszfényét. S meggyőződésem, hogy minden embernek erre kellene törekednie. Aki csak a hétköznapokat nézi, nem tudhat mélyebb megrázkódtatások nélkül tovább élni. Kicsiségekben a nagyobbat, magasabbrendűt nézni, a titkot keresni és csodát remélni: ez az én életemnek és műveimnek értelme... Első díjjal jutalmazott könyvemnek a kiadása legnehezebb feladat volt számomra, mert ez a könyv maga az élet, minden rutságával és szenvedésével; emberi dokumentum, melynek alakjai nem kitalált meselények, hanem ott élnek, lélegzenek körülöttem. Azt akarja ez a könyv bebiztosítani, hogy minden embernek megvan a maga keresztje, amit hordoznia kell, legyen bár gazdag, vagy szegény, szép, vagy csúnya, s hogy az életnek a szenvedéseit csak szeretettel lehet elviselni. Nem szabad ezt a könyvet pusztán regénynek venni; sokkal inkább életnek kell tekinteni, s belőle azt a tanulságot leszární, hogy az ember számára mindig, még a legsúlyosabb helyzetből is van valahol kivezető út. Csak semmit sem szabad kívülről, hanem belülről várni. Annyi erő mindenkinek adatott, hogy a legsúlyosabb helyzetet is el tudja viselni. Legfontosabb azonban a nagy, mindent átfogó szeretet; mint az Apostol példázta: az a szeretet, mely mindent hisz, mindent remél, mindent tűr és mindent legyőz.

— És ez az a csodálatos erő is, Asszonyom, mely az Ön könyveiből olyan hatalmas lendületet tör elő.

— Bizonyára. És éppen ezért szeretném, ha senki sem találna sértőnek magára nézve könyvemnek azokat a részeit, amelyekben az életet a maga legmeztelenebb valóságában tárom föl. Szeretném, ha az emberek nyitott szemmel járnának és nem képelnék azt, hogy az élet gyermekmese csupán. De a rosszat látni és mégis a jót keresni — ez a fődolog.

FODOR VIOLA.

A ZIMBABUEI TITOK

Fokvárosból (Afrika) jelentik: Új expedíció készülődik Zimbabwe felé, hogy megfesse a rejtélyt, amely 1867 óta gyötéri a Rejtelmes Földrészt archeológusait; az azóta eltelt majdnem háromszázad alatt Afrikának egyetlen nagy ismerője sem volt, akit ne érdekelt volna a titokzatos zimbabwei romok.

A zimbabwei óriási völgyesség — kiellen gránitvidék, alig szakítva meg termőfoltokkal — ott terül el a Zambezi és a Limpopo között. Itt-ott akad néhány nyomorúságos néger falu, az itt tanyázó batu-négerék jellegzetes kupalakú nád- és sárkunyhóival. Ezek között merednek föl gigantikus falaikkal és épületmaradványaikkal a zimbabwei romok. Néptelen, ősi város itt a mészféhr afrikai ég alatt, a területet vetekszik egy modern nagyvárossal, teljesen épen maradt tizméter magas falak veszik körül ellipszis-alakban, a közepén kisebb szikladombon még egy belső fellegvár is emelkedik, afféle ódon és otromba Akropolisz. Maguk az épületek nagyjából rombadólt óriási és üres vázak, — egészen különös, mennyire nem árulja el semmi, hogy kik lakták és hogyan. Sem csontvázak, sem berendezési tárgyak maradványai nincsenek. Az építési módszer sem mond semmit. Építhették afrikai ősnépek épüget, mint a közeli aranyvidékre vetődött szabausok, vagy föníciaiak, vagy karthágóiak, vagy görögök, vagy arabok; a kutatók egész sora próbálta megközelíteni tudományos elemzésekkel a titkát.

A zimbabwei titokkal kapcsolatos afrikai

arheológia egyik legérdekesebb eseménye. A világháború után ásatásokat kezdtek meg itt az angol régészek s egy helyen eléggé mélyen, minden bizonnyal embertől származó tárgyakat találtak: régi kínai porcellánedények töredékeit. Akkoriban heves viták indultak meg a tudományos folyóiratok hasábjain, hogyan lehetséges az, s már arra gondoltak, hogy a várost építő ősnép keletázsiai eredetű, vagy legalább is kereskedelmi összeköttetésben kellett állania a kínaiakkal. Az ásatások lázasan folytak tovább s még mélyebb rétegekben még érdekesebb leletekre bukkantak. Egy teljesen ép, még a címéit is megőrzött selters-vizes-palackral. Miután nem volt valószínű, hogy a várost építő ősnép viskít ivott seltersvízzel, világos volt, hogy valamelyik ott tanyázó s minden ásatásra alkalmas helyet megbolygatott angol kincskereső kalandor-csoport hagyta ott ezeket az újra betemetett földrétegekben.

A zimbabwei rejtély ezek szerint még megoldásra vár és valószínűleg csak Afrika anynyira rejtelmes őstörténetének feltárása járul hozzá titkainak megoldásához.

* Felvétel az albaiulai római katolikus „Mailáth” filiceumba és a vele kapcsolatos jó hírű és olcsó internátusba még eszközölhető az 1936—37. tanévi beiratásokig, amelyek aug 25—31-ig lesznek. Megkeresésre tájékoztató készséggel küld a Liceul rom. cat. „Mailáth” Alba-Iulia 2.

**Időszerű
fontos könyv!**

Dr BUCSÁNYI GYULA, egészségügyi tanácsos, főorvos,
a természetes élet- és gyógy mód előharcosának tollából:

**Természetes gyógy mód
és természetes táplálkozás**

Ára 145 lei.

Most van a legjobb alkalom testünk természetes megfiatalítására

Kapható kiadóhivatalunkban, Oradea, Str. Reg. Carol 5. Vidékieknek portóval 155 leiért szállítjuk. Utánvétel 25 leijel drágább.

Új klasszikus kor felé...

Irla: Békely László

„Az olimpiások hőskora ez, Görögország versenyek lázaiban izzul. Lehetne-e ezt a görög versenylázt a modern „sportörület” példáival összehozni? Itt a szellem épp úgy lobogott, mint a test. A költők birkóztak, mint az atléták. A karénekek különösen is versenybe zengtek és koszorúktól lekesítve.”

(Babits M.: Az európai irodalom története.)

Most, hogy kilobbant az olimpiai tűz, amit azért gyújtottak meg, hogy a klasszikus kor szellemét idézve, a modern olimpiai játékok alkalmából ismét lázbajjtsa a világot s most, hogy a versenyzők fejükön babérkoszorúval, mellükön olimpiai érmeikkel, egy világ egyet-ve ünnepelése közepette hazatértek a küzdő porondról — félszegen, gyámoltalanul, dadogva és ijedt hangon itt is ott is megszólal a száműzött szellem és a kitagadott költő...

Félreértés ne támadjon: a szellem és a költő számára mindent megtettek, hogy érvényesülni tudjon ebből az alkalomból, hiszen külső szellemi olimpiázt rendeztek, amely nemes versengésre hívott művészt és költőt egyaránt. A szellemi olimpiáznak, — ha igazat beszéltek a külföldi lapok szerényen elrejtett kis híradásai — páratlan művészi sikerei voltak s különösen a szobrászművészet állított ki meglepő és klasszikus értékű remekműveket, amiket nyilván megfelelő módon meg is jutalmaztak. De vajjon, ki tud mindezekről? Hol maradt a megérdemelt érdeklődés és hol maradt az egyet-ve taps és az a világszerte visszhangzó hatalmas ünneplés, amely kijárt volna a szellemnek és a művészeknek is. Valljuk be őszintén: a világsajtó, mely tulajdonképpen mindig és mindenkor a nagyközönség érdeklődését tükrözi, nagyon mostohán kezelte, amint hogy mindenkor mostohán kezelte ezt a bizonyos szellemi olimpiázt, amely egyébként is teljes közönybe fult. A néger Owens s a japán csodafutó fényképét példának okáért mindenki ismeri, de ki látta vajjon a szellemi olimpiász első díjat nyert szoborművének fotográfiáját, s ki ismeri a szellem világversenyén első díjat nyert „bajnokok” fényképét, vagy legyünk szerények, ki ismeri a neveiket... Természetesen, ha a sport olimpiai versenyének keretében rendezték meg a szellemi olimpiázt is, ezt is az általános érdeklődés középpontjába lehetne talán állítani, — de a korszellemet és a közönséget ismerve, vajjon ki merne felelősséget vállalni azért, hogy a testi erő vetélkedésére felizgult tömegszennvedély — ahelyett hogy rózsaszővel fogadja — nem hurrogná-e le és nem üzné-e ki a szellem képviselőjét a küzdőtérrel. Ezért ez az óvatosságot, amely megbontotta az olimpiai versenyek igazi szellemét és klasszikus értelmét, — ahol a szellem és a költő nagy népszerűségében közös porondon versengett a testi erővel — és ezért tanácsolták most külön, nagy óvatossággal, a népszerűtlen szellemet és a népszerűtlen költőt. Tulajdonképpen igazuk is van. A korszellem ma nem kíváncsi ezekre, mint az olimpiai játékok ama klasszikus idején, amikor egy Tibérius s egy Neró császár maga is megkívánta az olajfakuszorút s a költők és írók is voltak olyan fontosak, mint az ökölvívók, a dárдавetők, vagy mint a futók, a diszkoszdobók és a birkózók...

Jól van, a költő világtörténelmi pillanata elmúlt s a rímek hangtalan zenéje a gépteknika roppant alkotásainak dőbörgésébe vesz, a szellem cizelláló művészetét celluloid szárnyakkal már túlerepülte a művészi ipar s a tehnikai mesterkedés és mehanizálódás határtalan perspektívák felé mutat. Jól van, a testi szépség is fontos és a kispórtolt test egy egészségesebb, erősebb fizikumú, edzettebb idegzetű emberi társadalom jövőjével bíztat és ezt a célt szolgálják a modern olimpiai játékok. De a testi erő vetélkedésének ebben a szenvedélyes, elfajuló s már-már eszeveszett versenyfutásában, a rekordhajszolás tébolyában, hovatovább kisebb jelentőséget tulajdonítanak a szellemnek, melynek felsőbbiségét máris igyekeznek

kétségbevonni s amelyről egyre többször megfeledkeznek. Az egyoldalú és túlhajtott sportok pedig — hiszen a görög-római atléták minden irányban edzették magukat — az emberi testalkat szoborszerű arányai helyett, aránytalanul túlfelzárkózott izomóriásokat és eltorzult testalkatú „világbajnokokat” alakít s ami talán még ennél is nagyobb baj, a sportolók, az atléták és bajnokok körül nem a tényleges sportolási kedv növekszik és ölt egyre népszerűbb, egyre általánosabb arányokat, hanem egy meddő és bárgyú „sportszellem” hatalmasodik el a tömeg fölött, amely a sportból csak a „szurkolás” izgalmaival veszi ki részét és megelégszik azzal, hogy magánkívül és őrlöngve tomboljon annak a néhány favoritnak, akit im-

ÜRES KÉZZEL

Ugy indultam, mint napkeleti herceg,
pazar pompával, dúsan, gazdagon,
Gyöngyöket nyelt a borral tele serleg,
aranyedénytől roskadt asztalon.

Drágaköves szegélyét köntösömnek
amerre jártam, mindenki csodálta
és vége soha nem volt az örömmnek,
éjjel is szóló az aranyhúrú hária.

S egy reggel — olyan volt, mint minden másikk,
— a hegyek orma fénybe öltözött,
de lent a völgyben vihar harsonázik,
villám suhan a tűzfelhők között.

Földtremető, zuhogó morajjal
meg-meg dördült az elsötétült ég,
minden menekül síró, tompa jajjal,
erő és tarló fojtó füsttel ég.

Sokáig nem láttam a napot újra,
csak sűrű, fojtó, kegyetlen ködöt
és nem tudtam, hogy fent a hegyek csúcsa
most is mindennap fénybe öltözött.

A köd kegyetlen, fojtogató gyilkos
a szívemet is látványba ionta
és ha a hajnal messzi fényről hírt hoz,
már nem vidít a fényes, égi posta.

A ködben élek, sűrű, sűrű ködben
szemem a fényre hiába meresztem,
s ha sejttem, hogy a nap deli fölöttam,
üres kezem szögyennel leeresztem.

Köd van kezemben, szívemben s a számban
ködben a nap, ködben a föld s az ég.
Köd ül a fákban, bokron és virágban
ködös a láng, mely hamvadóban ég.

Üres kézzel és kőbevesző vággyal
nézek a régi nagy hegyek felé
s már nem hiszem, hogy ott fényvel, virággal
táruul a föld az emberek elé.

Eszembe jut néha egy pajkos herceg,
féktelen, gazdag, — ki valaha voltam.
Ki eltévedt és lemaradt a ködben
s most hazajár, köddéváltan és holtam.

Kit útja néha emberek közé visz,
kiszértként bolyong házak között
és mondogatja, mit már régen nem hisz:
„... A hegyek csúcsa fénybe öltözött...!”

CSÜRÖS EMILIA

Páratlan görög műkincseket találtak

Newyorkból jelentik: A princetoni egyetem már hosszabb idő óta ásatásokat végeztet Athénben. Dr. Edward Capps professzor most az egyik athéni kút mélyén remek pajzsot talált, amelyről a régi leírások alapján megállapította, hogy Brasidas spártai hadvezér pajzs volt. Krisztus előtt 424-ben Brasidas seregét az athéni Pylos mellett megverték és sikerült az spártai hadvezér pajzsát is zsákmányul ejteni. A pajzs remekbe készült darab és az athéniak olyan értékesnek tartották, hogy egy kút mélyén rejtették, nehogy valami vakmerő spártai kém visszarabolja tőlük a diadalmi jelvényt. Capps professzor expedíciója közben Athénben még más igen értékes felfedezésekre is jutott, így például találtak egy 30 cm magas elefántcsontszobrot, amely a régi Görögország legjobban konzervált és alkalmasint legrégebb

már istenit valósággal s akit úgyszólván mithológikus tisztelettel övez. Megdöbbenő és ijesztő tünet mutatkozik tehát szerte a világon, amit úgy is ki lehetne talán fejteni, hogy a nyers erő s a nyers erő bámulata és elvakult tisztelete hovatovább kétségbe merészei vonni a szellem felsőbbiségét, megtagadja a szellem gyámságát és fékezőerejét s vakon, irtózatossal lendülettel kiszabadítja magát a szellem köteleiből.

Pedig a gépek felszabdított ereje a terelés és elosztás gazdasági elméletével már zavarbajjtsa a szellemet, amely még ma is lázasan és kétségbeesve keresi a kivezető utat ebből a válságból.

A gépteknika vérszenen elszabadult ereje után, most a vak és brutális emberi erő kezd elhatalmasodni veszedelmesen az ész és a szellem uralma fölött, amit szemérmetlen hívalkodással már nyiltan tagadni kezd, de legalább is közömbösnek tekint. A testi erő szabadulni igyekszik a szellem „nyűgétől” és ha ez így halad továbbra is, akkor el fogja veszíteni önmaga fölött az uralmat, a fékező és irányító tudatot, ami egy kultúr világ szörnyű törését és zuhanását jelentené...

Mégis vannak, akik azt tartják, hogy ezek a tünetek s a világ gazdasági és társadalmi vergődése, korántsem a civilizált emberiség haláltusája, de mindjobban azt látszik bizonyítani, hogy keserves és véres vajudás ez, amely egy új klasszikus kor születését jelzi. És valóban: titokzatos apró fényjelek, megsejtett villanások mintha azt mutatnák, hogy minden tekintetben tisztultabb leegyszerűsödés, közvetlenebb, bizalmasabb, tehát emberibb és testvériesebb életforma megvalósulása felé közeledünk. Erre mutatnak a költők verseinek leegyszerűsödött formái, spontán melegségű őszinte szavaik — hiszen kitagadva és népszerűtlennül is, mégis csak ők az idő szeizmográfjai — erre vallanak az építészet és művészetek lehiggadt, korszakot mutató, egyszerű vonalai, a világosság, napfény, levegő jelszava, erre mutat a szociális lelkiismeret egyre érzékenyebb vibrálása s a szélsőséges politikai és társadalmi indulatok küzdelmeinek végső erőfeszítése és kétségbeesett erőpróbája. Sőt erre lehet következtetni az egymás megismerését s így az emberi szolidaritást, közösségérzetet nagyban elősegítő és egyre népszerűbb, egyre nagyobb arányokat öltő társasutazásokról, amely éppúgy e kor egyszerű találmányai közé tartozik, mint a természet újból való felfedezése során megszületett „hétvégi kirándulások” időszerűen „klasszikus” sportja, nem is beszélve például a cserkészlet és a cserkész-szellem térhódításáról s a minden négy esztendőben megismétlődő modern olimpiai tornáról...

De az új klasszikus kor felkelő napja, csak akkor fogja bearanyozni a szépség és az erő modern szobrait, ha magával hozza a krisztusi békét, a keresztény emberszeretetet s az olimpiai fátyla szenvedélyeket gyújtogató lángja mellett, a szellem világító fátylóját is felmutatja a világnak.

Azt a fátylát, amelynek egyelőre még nem jutott méltó helye a modern olimpiai játékokon, s amelynek lélekzetszakadva és zihálva rohanó „atlétáit” nem bíztatják, nem lelkesítik és nem bátorítják kitartásra, extázisban lángoló tömegek, a szellem stafétafutásának végtelen országútján!...

elefántcsont munkája. Az athéni P'actéron a köztársaság korának számos emlékét fedezték fel. Találtak márványból készült gépezeteket, amelyek a modern csokoládéautomatákra emlékeztetnek. Ezeket alkalmasint arra használták, hogy így jelölték ki különböző közhivatalokra a polgárokat. Megjelölt golyókat dobtak a készülékbe, ott azokat összerázták, majd egy emeltyű lenyomására egymásután kihullottak a golyók, abban a sorrendben, ahogyan az üresedésben levő méltóságokat jelölte. Sok ógörög „szavazólapot” is találtak, de persze ezek nem papírból készültek, hanem cserépből, azonkívül pedig bronz igazolványokat az esküdtészek tagjai és a közönséges polgárok számára. Négyezer régi okmányt is talált az amerikai expedíció, amelyeknek legnagyobb része bérleti szerződés vagy adásvételi megállapodás.

Olimpiai mérleg

Irta: dr Léber János

Az elmúlt két héten alig volt másról szó az újságok hasábjain, szalónokban, gyárakban és az utcán, mint a Berlinben lezajlott olimpiai küzdelmekről. Még a világpolitika eseményei is háttérbe szorultak. A spanyol nép szörnyű és véres tragédiája feleannyi érdeklődést sem tudott kelteni, mint az olimpiai posta. Mindenki lázban égett. Tokiótól Sanfranciskóig, Oszlótól Johannesburgig nem volt más beszédtema. Öreg urak, háztartási gondokkal küzdő háziasszonyok: nagyszülők, szülők és gyermekek egyformán, egyszerre ott szorongtak a rádió mellett, amikor az olimpiai híradás következett. Olyanok is, akik eddig nem törődtek a sporttal, akik megmosolyogtak és lenéztek a sportérdeklődőket. Akik két-három héttel ezelőtt még azt sem tudták jóformán, hogy mi az a gerely, gátfutás, diszkosz vagy vízipóló-csata, most ismerték valamennyit. Jegyezték az eredményeket. Vitakoztak. Nehéz néger, japán, indián, norvég nevekkal hadakoztak. Mindenki értett mindenhez. A legnagyobb szégyen volt, ha valaki nem volt mindennap kellőképpen tájékozott az olimpiai eredményekről.

Nam tartozunk sohasem azok közé, akik a sportnak *rendkívüli* jelentőséget tulajdonítottak, akik az örületig fokozták az eredmények hajszolását és minden erő, szépség, kiválóság kritériumává, minden kultúra hordozójává és élvezőjévé a szépen kisportolt testet tették meg. De nem tartozunk azok közé sem, akik lebecsülték, kigúnnyolták vagy egyenesen üldözték a test edzését s a sportbeli versengéseket. Az „*ép testben ép lélek*” nekünk nem elhasznált szólamot, hanem való igazságot jelentett, mert tudtuk azt nagyon jól, hogy a sport, ha mértékkel űzik és megfelelőképpen értékelik, a test edzésén kívül a lelki és erkölcsi erők felkeltésére is kiválóan alkalmas. Mődukban áll tehát, hogy a tömeglélekben végbement ezen rendkívüli változásról, a felfokozott érdeklődésnek szinte a hisztéria határáig feszülő erejéről, egyben pedig magáról a sportról s annak áldásos hatásáról is *tárgyilagos véleményt* mondunk.

Hangoztattuk mindig és hangoztatjuk most különösen, hogy a *testi kultúra felett magasan felette áll a lélek kultúrája, a testi erők és eredmények jelentősége fölött az erkölcsi erők beláthatatlan, megmérhetetlen és felbecsülhetetlen értéke*. Szomorúan figyeltük és elítéltük az értékismeretnek és értékítéletnek azt a nagyfokú elfajulását, mely nagyobb érdeklődést biztosított egy sportfenoménnek, mint a tudományos világ legkiválóbbjainak, vagy a lelki és erkölcsi élet hőseinek. Fájdalmasan láttuk sokszor azt, hogy egy-egy rendkívül jobb sportteljesítmény nagyobb lázba hozza a világot, mintha valaki a tuberkulózis vagy a rákos megbetegedés orvosát találta volna fel. De feljegyeztük magunknak azt is, hogy azoknak a neve, akik sportbeli eredmények révén emelkedtek fel a csillagokig, kóbor üstökösként hamarosan letűnik az érdeklődés egéről, míg a szellemi és erkölcsi nagyok híre és megbecsülése a tovatűnő évekkel nem kopik meg, nem kisebbedik, hanem nagyobbodik és fényesedik.

Nem lepett meg tehát és főleg nem botránkoztatott meg bennünket az elmúlt két hét alatt az a felfokozott érdeklődés, mely a berlini sportpályán történő eseményeket szinte percről-percre nyomon követte. Tudtunk előre róla. Számoltunk vele és megértettük. Tagadhatatlan tény ugyanis, hogy a sportnak igen kiváló jelentősége van a mai korban, a modern ember életében. *A fiataloknak ez a legtisztább, leg-egészségesebb szórakozása*. Elvonja azokról a helyekről, ahol idejét lelki és testi egészségének rovására töltené el. *A versengés nemes indulatokat támaszt a lélekben, tökéletesebb élet felé hajszolja az ifjú embert s a figyelem béklyóját rakja a töretlen és kilengésekre hajlamos csikólélekre*. Mert az igazi sportférfit mértéktartó, tisztáéletű, aki szenvedélyeit megzabolázza.

Az egyéni eredményeken kívül azonban

van a sportnak egy másik, a *közösségi életbe is belejárás* értéke. *Oláh György, az Új Magyarország* hasábjain éppen a napokban fejtette ki igen szerencsés meglátással, hogy az olimpiai versenyek felé irányuló *érdeklődés közelebb hozza egymáshoz az egyfajhoz tartozókat*. Hányan ébredtek származásuk tudatára; a fajtájukban rejlő lelki és fizikai erők ismeretére és szeretetére olyanok, akik eddig elszakadva éltek, akár testben, akár lélekben attól a népi közösségtől, amelyhez valamikor vér, nyelv, kultúra és történelem szerint tartoztak? Egy nemzetnek a világ bármely részén szétszórtan élő fiai fajtestvérük győzelméért együtt és egyformán *remegtek* s ez a tizenhárom nap, teljesen hatálytalannította bennük azt az elfelejtkezést, azt az eltompulást, melyet a távollét 15—20 esztendeje idézett elő életükben, fajtájukkal és nemzetükkel szemben. A szociáldemokrácia és kommunizmus nemzetközi itálától megtévelyodött lelkek közül szintén számtalan sírt örömkönyveket, amikor a fajtabelijeinek győzelméről közölt hírt a rádió.

Fájdalom és örömben nyilatkozik meg legteljesebben és legtisztábban a lélek és levet magáról minden olyan doktrínát, minden olyan törvényt, amely szunnyadó érzéseit hétköznapi béklyóba veri.

A nemzetek közötti életre is csak jó hatással van a sportérdeklődés és sportérintkezés kiterjesztése. A világ minden tájáról, különböző népek fiai sereglenek össze, hogy erejüket *nemes és tiszta* versengésben összemérjék. *Megismerik, megbecsülik és megszeretik egymást*. Szálak fonódnak így a különböző nemzetek fiai között, melyek a sűrűbb érintkezés során kötelekké erősödven, lélekben összetartják őket akkor is, mikor a politika csínytevésai szembeállítják országaikat egymással. Ez a számos *egyéni barátság*, egymásnak ez a megbecsülése *lassanként átívódik a tömegek lelkébe is; közvéleményt teremt és ez a közvélemény mérsékléssel tud hatni nehéz időkben a politikai játékmesterekre is.*

Különösen *kis* nemzeteknek van okuk örülni, ha fiaik a nemzetközi sportéletben jelentősebb eredményeket érnek el. Voltak népek, akikről a világon semmit sem tudtak, akiknek nevét határaikon túl 100—200 km-re nem is ismerték. A diplomácia minden rátermettsége, áldozata és raffineriája se tudta volna

ezeket a népeket és nemzeteket annyira is mertté tenni, mint az olimpiászokot vagy más nemzetközi viadalokon elért sikereik. Az elmúlt két héten *az egész világ érdeklődése Berlin felé irányult!* A legnagyobb országokban, mint Amerika, Anglia, Japán és Ausztrália a legáltalánosabb, a legszélesebb körű, a nép minden rétegére kiterjedő ez az érdeklődés. Ezen országok gyermekei földrajzból vagy történelemkönyvekből sohasem tanulták és sohasem is tanulhatták meg a kis nemzetek nevét. Most azonban: az olimpiai eredmények hírdetésekor felfigyettek rá, eszükbe vették és csak természetes, hogy érdeklődtek iránta. *Általános és igen tiszteltető emberi tulajdonság, hogy értékeli és becsüli azt, aki tud, nagy és erős; aki érték és rendkívüli teljesítményre képes*. A kis nemzetek így jutnak ahhoz a nyilván-

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

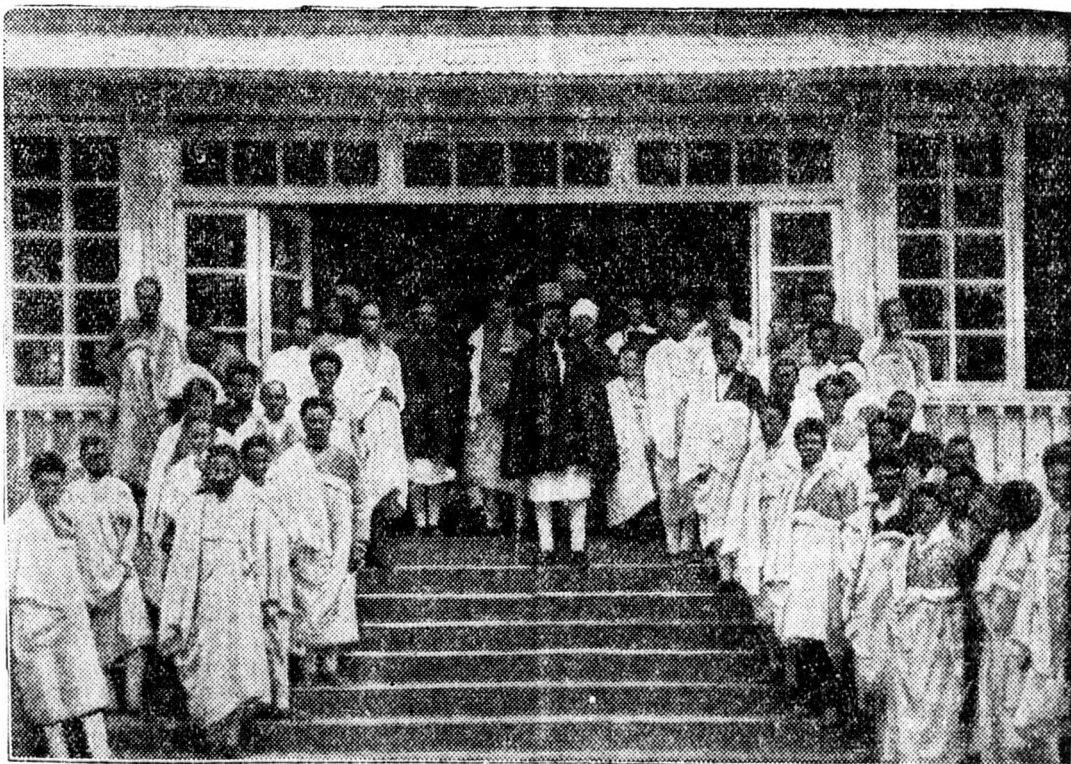
Ara 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

nossághoz, ahhoz az elismeréshez és megbecsüléshez a világ közvéleményében, amelyben másként, politikai erejük csökélyése miatt, sohasem volna részük.

A berlini olimpiász végén felállították a sporteredmények hivatalos mérlegét. Számok sorakoznak számok mellé, amelyekben megmérték a versenyben résztvevők. *Minket első sorban nem ezek a számok, hanem az a lélek, az az erő és az az életrevalóság érdekel, mely ezek mögött a számok mögött meghúzódik*. Mert, — amint az olimpiai zárünnepélyen többen mondták, — *ez a lélek, ez az erő, ez az emelkedési vagy tökéletesedési vagy teszt naggyá, erőssé és értékessé az egyes nemzeteket s ez hozza meg idővel azt a barátságot a világ népei között, amelyet eddig a háború megisméltető véres vagy vértelen viharai elűzték*.

Versengés mindig volt, van és lesz a világon, míg ember él a földön. *Eddig ez a versengés háborúkban robbant ki és rombolás járt a nyomában*. Kívánatos volna, hogy ezek az erőpróbák a jövőben a szellemi és fizikai élet sportarénáiban bonyolítottassanak le s adják meg kinek-kinek, egyénnek és népnek egyaránt azt az erkölcsi elismerést, amely rátermettségnél, felkészültségénél és teljesítményénél fogva méltán megilleti.

Abesszin törzsfőnökök behódolása.

Az utóbbi napokban számos abesszin törzsfőnök jelentette be behódolását Graziani alkirálynak. Képünkön a behódolt abesszin előkelőségeknek egy csoportja látható, Graziani alkirály székhelye előtt.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

32. (225.) szám.

Beküldte: **Fecser Mihály**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Beküldendő sorok: Vissz. 1., 30., 73., 80., 103., 124. Füg. 3. + 4. és 8. + 9.
Határidő: szeptember 11.

Vizszintes sorok:

1. XI. Lajos, francia király jelmondata (nyilirányban). 17 Kétkézű (ember). 18 Ó zúg betűi vegyesen. 19 Amfiteatrumban van. 20 Betűt vetne + ú-val háziállat. 21 Növény részére. 23 Vissza: Idegen férfinév. 25 Vizinövény + Egonban van. 26 „Szegé” vegyesen + vissza: ragozható. 28 Vissza: A vadász áll így. 29 K. N. E. A. 30 Augustus római császár jelmondata. 32 O + taglóban van. 33 Vissza: személynév. 34 Növénnyől készült edény. 35 P-vel is viseli. 38 Idegen személynév. 37 Abauj-Torna megyei kisközség. 40 Géza keverve + püspöki udvar. 42 T-vel karácsony előtt van. 44 O-val kisborjú. 45 Vissza: kettős mássalhangzó. 47 Krisztus előtti görög költő. 48 Fordított kettős mássalhangzó. 49 Idegen művészet. 50 Turisták építenek ilyen házakat. 53 Vissza: iskolai melléktárgy. 54 Lift keverve + ...ta. 56 Becézett leánynev. 57 Vissza: eke vegyesen + földpárok mállása révén keletkezik (névelővel). 60 Személynév + Malomgázban van. 61 Y-nal hulló + vissza: magas állású katonára mondják. 63 Börtön és lakója. 65 U-val régi lovasnemzet. 66 Kés része. 67 Zene mássalhangzó. 68 Vissza: köszönés. 70 Vissza: kis folyó. 71 Igekötő. 72 Igekötő. 73 III. Károly magyar király jelmondata (első betű ékezettel). 80 IX. Lajos, Szép Fülöp, V. Fülöp francia királyok, VI. Henrik angol király jelmondata (utolsó betűn felesleges az ékezet). 81 R-rel európai folyó. 82 Skálahang. 83 Kicsinyítő képző. 84 Tagadószócska. 85 Vissza: gyermek. 86 Vissza: Gyermekünk. 91 Tagadószó. 93 A-val szülő. 95 Hely és ház is van. 96 O-val főtemplom. 97 Ragozott ige. 101 Nem rossz muzsika. 103 I. Eduárd és az angol uralkodóház jelmondata. 107 Varju teszi. 108 Hollandi festő. 109 Erdélyi román író és költő (k = c) + visszsa: rejtvény. 111 Ehből áll a beszéd. 112 U-val a másik oldalon. 113 Megöl. 114 A telefon föltalálása, de nem az ő találmánya érvényesült. 115

Azonos betűk. 116 Leves vegyesen. 119 Idegen női becenév + vissza: Svájcban élő német zeneszerző. 122 Autó első része + „lám ók” közepé. 124 VI. Alfonz, II. Péter, V. János és több portugál király jelmondata. 127 Zsidó pap. 128 Román ige. 129 Örség lakása (fordítva).

Függőleges sorok:

2 Minta képen. 3 + 4-en folytatva: I. Frigyes porosz király és az 1701-ben alapított porosz fekete sasrend jelmondata. 5 R-rel gazdasági számszám. 6 Sined mássalhangzó. 7 Vissza: névelő. 8 + 9-en folytatva: II. Ferenc magyar király jelmondata. 10 Menekült uralkodó (fordítva). 11 Lárma + a húr keverve + vissza: nő.

Megjelent!

A szövetkezés szervezéséről szóló törvény

Az érvényben levő teljes román szöveggel, magyar fordításával és tartalomjegyzékkel.

Kiadta és fordította:
Dr. Borbély Lajos, ügyvéd

Ára 125 lel és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

vény. 12 Képző. 13 ...o, összetételekben egyenes. 14 Vissza: fonetikus mássalhangzó + személynév. 15 Barométer. 16 Középamerikai köztársaság fővárosa. 20 A szicíliai hercegek jelmondata (nyilirányban). 21 Ecsetelés. 22 Ékezet: az akadályozó. 24 Reggel kezdete. 26 Cseh város. 27 Fűzet. 30 „E”-vel és fordítva: nem bátor. 31 Nem rossz. 38 Gáz (utolsó három betű keverve, ékezettel). 39 Ady betűi vegyesen. 41 Vissza: kerti számszám. 42 A negyedik kalifa. 43 Meg nem nevezett dologra (fordítva). 46 Ékezet nélkül lebeg. 48 Vissza: Tér. 51 Vissza: se nem hideg, se nem meleg + 2 betű igekötő. 52 Ékezet: gyötré + a-val szülő nélkül. 54 T + nem félig. 55 „Sütetni” ikerszava. 58 Régi hangszer + igekötő. 59 Ékezet-törléssel: ázsiai félszigeten. 62 Oleander betűi vegyesen. 64 Riadók (ékezet-törléssel az ötödik „u” betű felesleges). 68 Kerti munkát végzek. 69 Lóláb. 74 Lóg keverve + figyelmeztető. 75 A-val elmélet. 76 Vissza: skálahang. 77 A 75. függ. fordítva. 78 Bánat. 79 Vallás rövidítés + vissza: h-val arab nők lakosztálya. 87 Vissza: kitűnően. 88 Zománc (ékezet-törléssel). 89 Minden diáknak van. 90 Vissza: osztrák költő vezetéknéve + fa részén. 92 Fej réze. 94 Névtelenül, más nyelven. 97 Első két betű fordítva 12 hónap + határozószó. 98 G. J. Y. 99 Yonkersben van. 100 Fertőző betegség (i = a). 102 Vissza: a szalmatetős lakás. 104 Első négy betű vissza: rossz folyadék + ékezettel betegség jele. 105 Lángeszűn (felesleges mássalhangzó kettőzéssel). 106 M + vissza: szicíliai titkos bűnszövetség. 110 U-val tintaféle. 117 Költői műfaj. 118 Helyhatározó. 120 A. Ó. + Mutatónév. 121 Y. Z. + E-vel fém. 122 Demagógnak van. 123 „A”-val „máza” betűi vegyesen. 125 Kutya + n. 126 Kobalt része.

A 32., 33. és 34. száma keresztrejtvényeinek megfejtését egyszerre lehet beküldeni szeptember 11-ig. Akkor közöljük mind a tárom rejtvény helyes megfejtését, a megfejtők névsorát és a sorsolások eredményét.

Szülőit keresi egy 22 éves fiatalember

Akit két éves korában egy vagonban találtak a nagy menekülés idején

A nagy ardeali menekülés idején, 1916 augusztus 29-én rengeteg gyermeket szállítottak el Ardealból Magyarországra, hogy megkíméljék őket a háború esetleges borzalmaitól. Ovodák, iskolák, lelencházak hadiőrve gyermekei voltak, akiket tanítónők felügyelete alatt indítottak utnak. A pályaudvarok zürzavarában sok gyerek elveszett, sőt voltak családok, akik már felnőtt, 8-10 éves gyermekeiket elvesztették s évek múltán találtak redjok. Megtörtént, hogy testvérek elvesztették egymást, mint a berettyóújfalusi állomáson is megtörtént, ahol egy öt éves székely leányka kézenfogva vezette négy éves öccsét, de valaki szétszakította őket. Egyik Oradeára, másik egy faluba került, jószívű emberek vették magukhoz őket s egy évtized múlva, egy újságíró hosszas levelezés, kutatás után a két testvért összehozta, sőt megtalálta a szülőket is, akik egyszerű székely szegény emberek voltak s rég lemondtak arról, hogy gyermekeiknek hírét hallják. Senki sem tudott felvilágosítást adni róluk.

Igy vesztettek el Békéscsabánál egy két éves gyermeket, akit az egyik menekültektől elhagyott vasúti kocsiban találtak meg. Egy orvos bukkant véletlenül a két éves fiúcskára, aki átadta a gyermekmenhelynek. Mivel ardeali vonatban és Békéscsabán találták, elnevezték Erdélyi Gyulának. A menhely felnevelte, majd iparosnak adta. A tökéletesen árva gyermek keserves gyermekéveket élt át, míg kitanulta a kocsikárpitos mesterséget. Munkahiány folytán Budapestre került, ahol Marx Péterné dobánygyári munkásnő fogadta végül magához Gróf Haller utca 44 szám alatti lakásába.

Most pedig a ciuccozmeni származású Szilveszter Jakab, a magyarországi, szabolcs-megyei Pusztadobos plébánosa vette kezébe a fiú sorsát és azt a reményt, hogy rátalálunk talán szülőire. Azt gondolják, hogy mivel Ciucc megye és Treiscaune megye lakosságának menekült Békéscsaba környékére, talán ezektől a megyékből való. De lehet, hogy más ardeali megyéből menekültek hagyták el a két éves gyermeket. Aki közelebbi akar tudni, illetve az esetleg élő szülők, testvérek forduljanak egyenesen Szilveszter plébánoshoz, vagy Erdélyi Gyulához, aki az elhagyott árva gyermekek nagy lelki fájdalmai között várja, hogy e hiradásnak lesz-e fogantaja, akadó valaki, aki őt, mint vért szeretettel magához öleli, lesz-e valakije ezen a világon.

Egy magyar kivándorló regénye Amerikában

Elhagyatott üres gyárkéményből gazdagodott meg

Különös módon jutott egészen váratlanul hatalmas pénzüsszeghez Komár Sándor floridai magyar kávéültetvényes aki 12 esztendővel ezelőtt vándorolt ki Amerikába s azóta ott szorgalmas munkával földbirtokossá lett. Az érdekes eset központjában egy régi gyárkémény áll s ami szintén az egész történetnek: nem más, mint Komár feltalálói kísérletezése. A találmány bár nem ér semmit — ezt Komár időközben maga is belátta, — mégis ennek a kísérletezésnek köszönheti a váratlanul érkezett pénzmagot derék honfitársunk.

Aki húzaiba fekteti a pénzét

A rendes, közönséges, légáramlások által okozott huzatról van szó, ami a megszokott körülmények között nem szokott vagyont hozni a házhoz, de fogfájást és deréknyilalást annál gyakrabban.

Komár barátunk a kivándorlását követő esztendőben rájött, hogy a Ujvilág sem számítig tele tejeles fazék, már mint azt itthon az odavágyók általában hiszik. Ha van valahol a nagyvilágban feneketlen nyomor, reménytelen küzködés, kilátástalan hajszá állás és munka után: akkor Amerikában ezt sokkal könnyebben felfedezheti az ember, mint tegyük fel, itthon. Ehhez képest Komár Sándor is sokat csavargott éhesen, rongyosan North Carolina állam különféle utcáin. Papírjai rendben voltak, a hatóságok tehát nem bántották. De annál inkább bántotta őt maga az élet.

Irtózatos nyomorban tengődött a magyar fiú, aki azért vándorolt ki, hogy a két keze munkáját valamiképpen pénzre válthassa. Am bármint tervezett, az nem sikerült. Rövid időközben a legkülönfélébb szolgáltatásokat vállalta. Volt tányérmosó és kutyamosó, házi-szolga, portás, jégkihordó, szabóinas, fényképszegéd, drótszeggyáros. Ezt a jónévű és nagy jövedelmet sejtető legutóbbi vállalkozását Wilmington városában üzte jó Komár Sándor. Drótszegyeit azonban kevesen vásárolták, úgyhogy a szegkövác csakhamar fel is cserélte az üzemet egy kazettaműhelyre.

De a drótszeggyárban mégis magával hozta Komár azt a kis ötletet, amiből most nagyon kerekedett. Volt a műhelye közvetlen közelében egy szatócsüzlet s ennek tulajdonosával nagyon jóban volt a szorgalmas magyar fiatalember. A vén amerikai látta, hogy az ilyen bolond nyári melegben hogyan védekeznek a legyek, szúnyogok, meggyás ellen. A kályhája csöveibe lyukat fűrt és magába a csöbe apró szélkereket helyeztet el a ravasz yenki. A kémény szabadban levő végénél uralkodó rekkenő hőség és az üzlet hűvös levegője közti hőkülönbség nyomán támadt huzat berregve hajította a szélkerekeket, melyek az üzletet igen kiválóan szellőztették.

Ezt az ötletet leste el Komár, aki elhatározta, hogy a dolgot nagyban is megcsinálja.

Kikeresett magának egy használaton kívüli lebontott téglagyárat, melynek csak a hatalmas ég felé meredő kéménye állt még. Ezt a kéményt potom áron megvásárolta a hozzátartozó telekkel együtt. Minden megtakarított pénzét a vállalkozásba fektette. Aztán a wilmingtoni autótetemében hatalmas mennyiségű ócska bádogott szedett össze és nekiállt, hogy megajándékozza a világot a huzatgéppel, melynek sikerétől milliókat várt a szegény, nagyálmú magyar.

Huzatgéptől, kávéültetvényig

A kísérletezésnek természetesen híre ment és azon a napon, amikor Komár Sándor, elhelyezvén a háromméteres szárnyakkal készült huzatkerekét a gyárkéményben, bemutatót rendezett: tele volt a telek érdeklődőkkel. Mérnökök, üzletemberek, találmányi ügynökök s nem

utolól sorban vagy hatvan wilmingtoni magyar, voltak kíváncsiak az eredményre.

Ekkor történt meg Komárral az a szédületes csúfság, hogy akármennyire is erőlködött, akármint is tett, a kerék nem mozdult! Az volt a baj, hogy az alsó és felső levegőrétegekben körülbelül egyforma volt a hőmérséklet s így hiányzott a kéményből a huzat, ami a keréket hajtotta volna.

Mit tett erre Komár Sándor? Ugyis kiszékkálták volna a városból a póruhárt feltalálót, elment tehát kávétermelőnek Floridába. Ez kilenc esztendővel ezelőtt történt. Kilenc esztendőig harcolt a magyar Komár a floridai mocsarakkal, szúnyogokkal, míg ádáz küzdelme árán visszahódított a lápoktól néhány hektár területet. Azt aztán beültette délamerikai barátaitól szerzett jóféle kávécserejéssel. Mire azonban a cserjék termést hoztak, Braziliában már divatba jött a kávénak tengerbehajigálása s Komár megint csak ott állt, ahol a mádi polgártárs. Volt kávéja tömegtelen, de senki sem adott érte semmit.

Kávéval reggelizett, kávéval ebédelte és vacsozott, kabátgombjait is kávészemekből készítette. Kávéból sültött magának kenyeret, a kunyhója előtti ösvényt kávéval „kövezte”. Közben pedig majd elpusztult az éhségtől. Már ott tartott, hogy ezt a birtokot is elhagyja, amikor távirat érkezett címére Wilmingtonból.

Küzdelem a kémény alatt

„Hatszáz dollárt ajánlok a wilmingtoni gyárkémény telkéért, Burnes ingatlanügynök”, — szólt a távirat. Hatszáz dollár! Vagyon a szerencsétlen kávéültetvényesnek! Komár írta már a beleegyezést választ, amikor újabb táviratkihordó érkezett.

„Ezer dollárt ajánlok a kéményért, Lewis, háztulajdonos” — volt a második számú távirat szövege. Félórával később valami Hoggs már kétezerrel kínálta, de ezt is lepipálta egy negyedik sürgöny, kétezerhatszázzal.

— Valami baj lehet a kéményem körül, — gondolta erre Komár. Felült a vonatra és háromnapos zötykölődés után kikötött Wilmingtonban. Körülnézett az ócska, dűledező kéménye tájékán. Alig ismert rá a tájra. Ahol kilenc esztendővel ezelőtt vacak faházikók álltak, ott most tízezeres paloták emelkedtek szép sorjában. Csak éppen a kéményhez tartozó néhány ölnyi terület állt érintetlenül. Mint nyomasztóan sötét folt a fejlődő város kellős közepén.

Wilmington környékén ugyanis gazdag magnéziumbányákat tártak fel időközben és ennek köszönhető, hogy a falunak is ócska helység néhány esztendő alatt százezres várossá fejlődött. A kémény helyére bankpalotát akartak építeni. Ezért mozdult meg Komár körül a kávéültetvény csendje és magányossága.

A kémény nem eladó, — mondta Komár a nyákra járó ügynököknek, mert látta, hogy itt a pillanat, ami minden ember életében megjön egyszer s s amit elszalasztani: örökös szegénységet jelent. Az ajánlatok három nap alatt hatvanezer dollárrig szöktek fel. Végül hatvanezezer dollár tényleg levette honfitársunkat a lábáról. Még a kéményre sem tartanak igényt a vevők, csak a telek kell nekik. Komár elviheti a kéményét ahová akarja, a szélkerekekkel együtt. De a 67.000 dollár immár a zsebében van s Komár Sándor annyi szenvedés és koplalás után mégis megtalálta Amerikában azt, amiért odament, a szerencsét.

Baia Episcopie-i kedvezményes jegyek
kiadóhivatalunkban kaphatók

Szent László-nomda Rt. körtorgóúton, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 3.

Főtisztelendő Plébániai Hivatal!

Ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni, szívesen felajánlom szolgálataimat. Megkeresésre saját költségemen a helyszínre utazom és ott helyben elkészítem költségvetésemet, amely minden más ajánlatnál méltányosabb lesz. Régi gyakorlatom, kiváló szakembereim, nagy üzleti összeköttetésem lehetővé tették, hogy mindenütt a legnagyobb megaláztatásra dolgozzam. Legyen szabad például megemlíteni, hogy a baia-spriei gyönyörű templom renoválásánál dr. Czumbe Lajos plébános úr legmesszebbmenő elismerését nyertem meg. Kiváló tisztelettel:

BÁLINT DÁNIEL

építő vállalkozó, Oradea, Str. Academiei No. 2.
Telefon: 43

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 5 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az állásfoglalásoknak 25 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Adás-vétel

Eladó

jókarban levő írógép. „Torpedó” román-magyar betűkkel. Esetleg brébeadó. Oradea, Str. Petőfi 10.

Üvegfal

tölgyfaborítású 5,60/200 méretű eladó. Pintér, Oradea, Barițiu-u. 4.

Acélrodányt,

(rendes méretű üzletajtóra) megvételre keresek. Pollmann, Oradea, Strada Porumbului 11. sz.

Hentesüzlet

forgalmas helyen eladó. Cím: a kiadóban.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot, bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész, Oradea, Regele Ferdinand No. 3.

Szilvaskádak

tölgyfából olcsón eladók. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 52.

Eladó

zongora, rövid, modern sürgősen olcsón eladó. Oradea, Str. Cogalniceanu 4. Huszti szállító.

Inzestrare,

consolidaro belföldi kölcsönkötvényeket legmagasabb áron veszünk. Agrártakarékpénztár.

Oktatás

Láposy Zeneiskola

Oradea, Strada Simeon Stefan No. 20. Hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal.

Házasság

50 év körüli

keresztény, maasnos férfihoz, esetleg nyugdíjashoz férjhez menne jó megjelenésű, 40 éves római katolikus házvezetőnő, árva urileány, ingatlan vagyonnal. Gazdaságban jártasnak azonnal elfoglalható uradalmi állás. Etleírás fényképpel „Gazdatiszt előnyben” jellegre kiadóra kérétek.

Lakás

Háromszobás lakás központban szeptember 15-re kiadó. Oradea, Str. Take Jonescu No. 6.

Utcai szoba,

butorozva vagy butor nélkül, lehetőleg idősebb úr vagy urnó részére szeptember hó 16-ától kiadó. Str. Nicolae Zsiga No. 38, Oradea.

Utcai

különbejárattal butorozott szoba szeptember 1-től kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 11-a.

2 szobás, fürdőszobás, komplett lakás, minden mellékkeliséggel szeptember 1-ére kiadó. Cím: Oradea, Reg. Ferd. No. 17, Blănăria.

Száraz,

nagy pinchehelyiséget bérbeadunk. Oradea, Strada Duca No. 9.

Különféle

Női ruha varrást vállalkozunk hánál is, nagyon olcsón. Oradea, Str. Bratianu 24.

Aki

háza, birtokot, szőlőt eladni, venni szándékoszik, keresse fel Popovics irodát. Oradea, Str. Vlăhuta 3. Telefon: 167.

Óltárképeket,

kétdolias lobozóképeket, stációképeket, vászonra festve, művészi kivitelben szállít, templomokat újrafest és aranyoz, Herling István ak. festő, Str. Jud. Arad.

Iskolás

gyermeket teljes ellátással elfogad. Oradea, Str. Gheorghe Lazar 20

Alkalmazás

Házvezetőnőnek ajánkozik vidékre fiatal özvegyasszony. Cím: özv. Köller Gyuláné, Oradea, Strada Vlăhuta 32. szám.